

לקראת שבוע מלכתא

dirshu@dirshu.co.il לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 205

פנינים לפרשת ויגש

הכרתי אשה גדולה, שהיא חמותי הצדקנית מרת צביה לאה חדש ע"ה. ידוע הדבר שהמשגיח הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל הטביע את חותמו החינוכי ואפילו הלמדני על כל הדורות בהם עסק בחינוכם, ואין ספק שהמשגיח לא יכול היה לזוז צעד כלשהוא בחייו אילולא הבית הגדול של המשגיח

הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א, ראש ישיבת 'עטרת ישראל'
אודות 'נשים במאי זכייך' - לרגל 'סיומי הש"ס'

ה'אמהות' היא ההתגלמות של ה'עזר כנגדו', ברוממותם הגבוהה של עומק משמעותם...!
כדי לתאר לכם מהו התפקיד המיוחד שרק האשה יכולה לבצעו בשלמות ואין איש מלבדה המסוגל לעשות זאת כמוה, אצטרך להקדים ולספר לכם סיפור ייחודי על אשה צדקנית מיוחדת.
המדובר ברבנית מרת ביילא הינדא מלצר ע"ה, אשת חבר של מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זי"ע. מפורסם עליה בין היתר, שהוצאת ספרו החשוב של בעלה 'אבן האזל' נזקפת לזכותה, כשהיא הייתה זו שהמריצה אותו יותר מכל להוצאת הספרים. הכיצד?

המשך בעמוד הבא

כשברא הקב"ה את עולמו לא החסיר ממנו דבר. הכינו, כלול בהדרו ומשוכלל בשלמותו, להיותו "כל שתה תחת רגליו" של האדם שנברא זה עתה בצלם אלוקים. אדם זה נברא כליל המעלות, ברוך כישרונות, כוחות ומדות. כל אלו קבע הקב"ה באדם. לא חסר לו דבר מכל אשר דרוש לו למילוי תפקידו וייעודו עלי אדמות. והנה נוכח הקב"ה כי על אף בריאת האדם, על סגולותיו, מוכשרויותיו, מידותיו ותכונותיו, קיימת תכונה אחת נעלה יסודית ביותר, לא יכון עולם ואדם בלעדיה, אשר אין האדם על כל מרחבי אישיותו מסוגל להכילה: הלוא היא תכונת ומעלת ה'אמהות'. רצה אפוא רצונו יתברך לברוא אדם אשר יהא מסוגל להכיל 'אמהות' על כל הכלול בה.

ולא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה זאת אלא 'אשה' - ויברא האלוקים את ה'אשה'. ברא אפוא הקב"ה בריאה מיוחדת למלא את רצון רצונו יתברך - זהו 'כרצונו'! זאת היא הברכה, כי בברכה זאת מודה האשה לקב"ה על שמצא בה את מילוי רצונו יתברך. או בלשון הכתוב "ויאמר אלוקים לא טוב היות האדם לבדו, אעשה לו עזר כנגדו" (בראשית ב, יח) כלומר, יש בו באדם הכל, אבל תכונה זאת אשר נקראת 'עזר' לא קיימת בו. חייבים לברוא בריאה מיוחדת לצורך קיום משאלה זאת, כביכול, של הקב"ה, בריאה של 'עזר כנגדו'.
"ויבן ה' אלוקים את הצלע" ... (שם כב). "ברוך אתה ה', שעשני כרצונו" ...

זוהי ההשפעה, זו דרכו. כך מתבטא ה'עזר' - ה'אמהות' כלפי הבעל, כמו כלפי כל בני הבית.

הוזה אומר, שבכוח האשה להשפיע, לקדם או להנחות ולהשתתף בדרכו של בעלה הגדול...

ת. אני הכרתי אשה גדולה, שהיא חמותי הצדקנית מרת צביה לאה חדש ע"ה. ידוע הוא הדבר שהמשגיח הגה"צ רבי מאיר חדש זצ"ל הטביע את חותמו החינוכי, התורני ואפילו הלמדני על כל הדורות בהם עסק בחינוכם. ואם נביט אחרונות אין ספק שהמשגיח לא יכול היה לזוז ולהניד צעד כלשהוא בחייו אילולא הבית הגדול של המשגיח שהיה פתוח לרווחה וכל אחד הרגיש בו כבביתו ממש. בית מופלא זה היה אחד מכלי העזר החיוניים ביותר להצלחתו, ומי היא הבית אם לא הרבנית צביה לאה ע"ה. וכל מי שדרכה כך רגלו על מפתן הבית יודע שהיא ניהלה את כל הבית ביד רמה ובתבונה עצומה.

והנה, כל מי שהיה מצוי אצל בית זה של המשגיח זל"ה ונ"ב הרבנית צביה ע"ה, יודע או יבין שתי עובדות: מחד גיסא, ההתחשבות בדעתה וברצונה של הרבנית היתה מקסימלית אצל המשגיח. כך ברוחניות, כך בגשמיות, ובפרט בעניני הבית - 'על פיה יישק כל דבר'. ומאידך גיסא, הגה אשר יצא מן המשגיח, רצון, או מחשבה, קודש קודשים היה כלפיה. כלום אין כאן איזה 'ממה נפשך'?

אך האמת היא, שהם הם הבונים של כל אשר התרחש בבית הזה. כי ההרמוניה היתה ממש מתנגנת כאחד, משום שתפקידו של מרן המשגיח היה לא רק מטרתו בחיים אלא גם מטרתה. ומי שידע מה רב היה חלקה והשפעתה על כל מהלך עבודת הקודש שלו יבין אל נכון שהם הם הדברים. כי היתה הרבנית צביה ע"ה ה'עזר כנגדו' במלוא מובן המושג. ובעיקר הרבנית שהייתה סמל של 'אמהות' ניצלה כוח אדירים זה קודם כל לגדילתו וצמיחתו של בעלה הדגול, ויחדיו לעיצוב ביתם הדגול על כל הכלול בזה.

מדי פעם היינו שומעים את הרבנית פונה אליו בשמו ואומרת: "עיקר עבודתך צריך להיות עם יחידים... עליך לחלק את זמנך כך, שרובו יושקע ביחידים..." וכו' וכו'. ומי אינו יודע כי את ההדגשה והדרישה הזאת למדה הרבנית מבעלה הדגול. כי כך הוא המהלך: 'הוא' הדעת תורה, הוא הקובע, הוא המלמד והמחנך. ומשלמדה, התחנכה והחדירה את המושגים בקרבה, שוב חזר הדבר והשפיע דרך כוח ה'עזר כנגדו', דרך כל דרכה וכוחה כ'אם הבית'.

ניתן להסיק מכך שכל אם בישראל תתחיל להטיף לבעלה להתחזק בלימוד ועשייה תורנית...

ת. חובה לדעת, שהמציאות העובדתית שהיא אם ילדיו אינה נותנת לה תואר 'אמהות' לעשות בו כבשלה, או להטיל תפקידים ומשימות ככל העולה על רוחה. רק אשה שידעת להפנים את המסר הייחודי להיותה 'אם בישראל', היא האשה אשר ניחנה בכוח להיות 'עזר כנגדו', ורק אשה אשר כל מעיניה הוא לגדל ולרומם את בעלה וביתה היא זאת אשר ניחנה בכוח ובמשימה להיות אם 'אמהותית' בביתה.

(קטעים נבחרים מתוך החוברת 'נשים במאי זכין')

ידוע שלרבנית ביילא הינדא היו כמה אחיות, אחת הייתה נשואה להגאון רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל, אחרת היתה נשואה לרבי ברוך הורביץ, אחת לרבי שעפטל קרמר, ועוד גאוני ישראל. אך רבי איסר זלמן ורבי משה מרדכי היו רעים וידידים מנוער, מעת לימודם יחדיו בוואלוז'ין בימייה הזוהרים. כל ימיהם היו ידידי נצח, ידידות שנמשכה על פני שנים ארוכות והתחזקה בקשרי המשפחה שהיו להם.

יום אחד פנתה הרבנית ביילא הינדא לבעלה - היה זה לאחר שרבי משה מרדכי זצ"ל הוציא לאור את ספרו הראשון 'לבוש מרדכי' על מסכת ב"ק, שקנה את שמו המיוחד בעולם התורה והישיבות: "הן יודע אתה שרבי משה מרדכי הוציא עתה את ספרו הראשון 'לבוש מרדכי', וכל העולם רועש וגועש. אני יודעת שגם אתה מסוגל לעשות זאת לא פחות ממנו, ומדוע לא תמלא אף אתה את חובתך להוציא לאור את חידושיך הרבים?".

מהלכת השמועה, שלא מעט, בעקבות דברים אלו, התיישב רבי איסר זלמן לכתוב את חיבורו הנודע 'אבן האזל' שכיום מתבדרין בבי מדרשא.

עוד מספרים (דומני כי שמעתי זאת מאחד מבני החבורה הקדושה הקבועה שהיה מרן הגרא"ז זצוקל"ה לומד עמם מדי יום ביזמו בביתו שב'בתי ראנד' בירושלים) שכידוע, הרבנית ביילא הינדא ע"ה היתה כותבת את חידושי תורתו והייתה שקועה בזה מאוד, עד כי באחד הימים, בעודם מסובים סביב לשולחן בשקלא וטריא ערנית, מבחינים ברבנית ביילא הינדא ע"ה ניצבת בפתח, הקולמוס הטבול בדיו בידה, וממתינה לפסק זמן לשאול את שאלתה. כשפנה אליה מרן זצוקל"ה כשואל מה חפצה, שאלה תוך כדי נימה מתמיהה: "אינני מבינה, הרי את אותה הראייה שהבאת מלשוננו של הרמב"ם היית יכול להביא מלשון הרמב"ם כאן בהלכות נזקי ממון, ומדוע הרחקת להלכות פסולי המוקדשין?...". והוא זצוקל"ה כדרכו המתמיהה בחשיבות לפניותיה, משיב בנחת עד שנחה דעתה...

נראה, שפשר ההנהגה של שניהם, ההרמוניה שביניהם וכל הכרון הזה, כפי שבא הדבר לידי ביטוי בשתי עובדות אלו, הוא בהשקפה הנכונה על מהות שליחות ה'עזר כנגדו', או קרי ה'אמהות'.

לאמור: ה'עזר' הגדול ביותר הוא בביטוייה של ה'אמהות' לא רק כלפי הבנים הביולוגיים, אלא קודם כל כלפי ה'בעל', לגדלו ולרוממו. כי זהו שנטע הקב"ה בבריאת האשה, הכושר המיוחד של 'עזר כנגדו', היינו הכושר של 'אמהות', בגדילתו, בצמיחתו, ברוממותו, של 'אשה' את בעלה, וזה עוד לפני הכושר הטמון בהחדרת כל הערכים הללו בכל בני הבית.

כל זה בא לידי ביטוי כאשר גידולו ורוממותו של הבעל (ובני הבית, כמובן) הם מטרתם המשותפת של האיש ו'עזרתו'. שניהם! מחברים את ה'אבן האזל', גם כשאינה משתתפת בפועל בכתיבת החידושי תורה, הלימוד, החידוש, היצירה. ההתעלות וההתרוממות המה המטרה של ה'יחדיו' הזה.

ביילא הינדא פונה אל בעלה בתביעה היכן ה'אבן האזל' שלך? כ'תובעת' את שלה! וזה עצמו אין לך מגדל ומרומם גדול מזה.

לא פעם כאשר חזרתי הביתה מהשיבה אמרה לי אשתי: "כנראה למדת היום בהתמדה ובהצלחה, כי הרגשתי סייעתא דשמיא בכל העבודות שעסקתי בהן בבית במשך היום. חזק וברוך!"

הגאון רבי יעקב משה הלל שליט"א, ראש ישיבת 'אהבת שלום',
אודות 'נשים במאי זכין' - לרגל 'סיומי הש"ס'

שבאזור. הוא הביט בי בתמהון ואמר לי: "רעייתי התנתה עמי מיד לאחר הנישואין, שאני לא אתעסק מימיו בנושא קניות ושאר עבודות הבית אלא רק בלימוד התורה", והכרת פניו ענתה בו כי אכן רעייתי הינה מסוג זה הממתנת לבעלה בחדוה בהשילה מעליו כל עול הבית, והכל למען 'גדל בלימודו שיהיה שרוי בו כל עיקר, ואין ספק שזוהי האשה הצדקנית הרצויה.

ברור הוא שהיסודות והשורשים אכן נבנים אצל בנות ישראל במוסדות החינוך. אולם לאחר נישואיהן דומני שאז הגיע הזמן להוציא הכוח אל הפועל. כך, לדוגמה, כאשר אני משוחח עם אברכים אני אומר להם: דעו, כי כל מה שלמדתם בישיבות אין זה עדיין עיקר הלימוד, שכן בישיבות קיבלתם את דרך הלימוד אבל בהמשך לימודכם בכלל אזי צריכים אתם להוציא לימודיכם לפועל מעשה. ודומה הדבר לאדם שלמד את מקצוע הנגרות אצל הנגר, תחילה הוא לומד את דרך ההשתמשות בכלים, אך את העבודה בפועל עושה כשנהפך לנגר העמל על מלאכתו.

כך הוא גם לנשות האברכים, הן למדו במוסדות החינוך יסודות הדת ואורחות הבית, אך בהיותן נשות אברכים אזי מגיעות לעיקר היישום, ובפרט בימינו כשמתחתנים ב"ה בגיל צעיר, שלא כמו בעבר שהבחורים היו מסתופפים שנים רבות בשימוש חכמים בישיבה בטרם נישאו, אם כן עיקר המעשה נפעל לאחר הנישואין, אז המקום והשעה יש לפתח את היכולת שלהן להמשיך ולהתעלות ולעמוד לימין הבעל בהמשך עלייתו.

רגיל אני לפרש את דברי הגמרא בברכות (יז.). המתאר את שכון של הנשים: "נשים במאי זכין, באקרוי בנייהו לבי כנישתא ובאתנוי גברייהו בי רבנן, ונטרין לגברייהו עד דאתו מבי רבנן". והיינו, על כך שמוליכות את בניהן לבית המדרש וממתנות בנחת ורוגע לבעליהן עד שיחזרו הביתה. ומעודי תמהתי, שהרי נחא מה שמוליכות בניהן לתלמודי התורה מעלה נשגבה היא זו, שמוליכות ומעודדות אותם ללמוד תורה בחשק ובשמחה, אבל מהי בעצם המעלה הגדולה הזאת שהנשים ממתנות לבעליהן בסבלנות עד שישבו מבית המדרש?

אלא ביאור הדבר פשוט, והוא, שאם הבעל הולך לבית מדרשו ביודעו שרעייתו נותרה בביתה לעסוק לבדה במלאכת הבית, ולמרות שניאותה שייך היא עצובה בלבה על כך שאינו נמצא עמה ומסייע בעדה באותם רגעים הקשים שביום - בוודאי שאם בעל נפש הוא ולו במעט, ביושבו מול הספר בבית המדרש ישוט בדעתו וידאג ויצטער בצערה של רעייתו, ונמצא שעצבותה מטרידה את לימודו כל היום. כי הלימוד, הדורש שלווה נפש וראש צלול ונקי ופנוי כדי לצלול במעמקי ים התלמוד, אינו מופנה לכך. ולזה כיוונו חכמינו ז"ל ששכון הגדול של הנשים הצדקניות הוא בכך ששולחות בעליהן לבית המדרש מתוך שמחה ועידוד, בהכרת גודל מעלת לימוד התורה מתוך עיון ורוחב הדעת, וממתנות להם בסבלנות מרובה כדי לקבלם בפנים מאירות לכשישובו, מבלי להאיץ אותם שישבו לביתם במהרה.

ולכן כל אשה משכלת חשוב שתדע, שמלבד השכר העצום שיש לה בשכר לימודו של בעלה, כל שהיא נותנת לו בתוספת גם תחושה טובה שהיא שלמה עם הליכתו ועיכובו בבית המדרש, ושמעריכה זאת כדבר החשוב ביותר בחייה, כך תועיל ותסייע לבעלה בהקניית תלמודו. וזוהי מעלה עצומה שמשנה כל אוירת הלימוד של הבעל, וממילא גם הסיפוק מהצלחת לימודו מאיר באור חוזר עליה ועל הבית כולו לטובה. ואכן, לא פעם כאשר חזרתי הביתה מהשיבה אמרה לי אשתי: "כנראה למדת היום בהתמדה ובהצלחה, כי הרגשתי סייעתא דשמיא בכל העבודות שעסקתי בהן בבית במשך היום. חזק וברוך!"

זכורני, כשהייתי אברך צעיר למדתי בחברותא עם אברך יוצא צרפת שהיה מסור כל כולו לתורה, ויום אחד כשנפרדנו לשלום אמרתי לו שבדעתי לעבור לרכוש איזה דברים שהם בגדר 'מציאות' מחנות

בעל הבית הראה לו ברוב שמחה שיש לו כרך גמרא אחד שבו מסכתות נזיר ונדירים. "אולי תוכל לתת לי את הכרך?", התחנן רבי חיים שגעגועיו לגמרא והתוספות לא ידעו מנוח. אבל בעל הבית סירב. כרך הגמרא הבודד היה ירושה מאביו והוא נאחז בו כבקמץ. לבסוף הצליח רבי חיים להראות לו שבכרך ישנן שתי מסכתות ולשכנע אותו שיעניק לו אחת מהן

סיפורו של כרך גמרא בודד ובלוי

הגאון רבי חיים זי"צ זצ"ל

כך החל בשאיבת מים ובכל פעם היה מתגנב לשעה או שעתיים של חיפושים בכפרים שסביבות מחנה העבודה כדי לראות אם ימצא בית יהודי. לאחר חודשים של חיפושים מצא לבסוף בית שצורת מזוזה בפתחו.

הוא מיהר לדפוק ובעלת הבית שראתה אותו נבהלה למראהו - שערו גדל פרא ושאיבת המים דלדלה את גופו פלאים. נראה היה כשלד מגודל שיער. "איך בין א איד" (אני יהודי) אמר לה, והיא התרגשה ונענתה כנגדו שאף היא יהודייה ולא התיישבה דעתה עד שמיהרה להעניק לו חצי כיכר לחם.

"שמא יש לכם בבית ספר יהודי?", מיהר לשאול, אבל אף שהשיבה בחיוב הסבירה שאינה יכולה להעניק אותו. "הספרים של בעלי וניאלץ להמתין עד שישבו מעבודתו". רבי חיים חזר אפוא באחד הימים הבאים בשעה שבעל הבית היה בבית, וזה הראה לו ברוב שמחה שיש לו כרך גמרא אחד שבו מסכתות נזיר ונדירים. "אולי תוכל לתת לי את הכרך?", התחנן רבי חיים שגעגועיו לגמרא והתוספות לא ידעו מנוח. אבל בעל הבית סירב. כרך הגמרא הבודד היה ירושה מאביו והוא נאחז בו כבקמץ. לבסוף הצליח רבי חיים להראות לו שבכרך ישנן שתי מסכתות ולשכנע אותו שיעניק לו אחת מהן, ואותו יהודי שלב חם פיעם בקרבו נענה והעניק לו את מסכת נדרים.

רבי חיים שב למחנה העבודה וכולו נרגש. לאחר חודשים של צמא

הרב מרדכי וינשטון

נפליג בסיפור אותו שמעתי ממגיד המישרים המופלא רבי ברוך רוזנבלום, אל הימים הנוראים של השלטון הקומוניסטי שראה בשיבות ובלמוד התורה אקט חתרני ואנטי מהפכני ואסר עליו מכל וכל. לא יהודי אחד ולא שניים התמרדו בכל יכולתם נגד איסור זה על אף הסכנה החמורה, וכזה היה גם הגאון רבי חיים זי"צ'ק, מחשובי תלמידי נובהרדוק בימיו של הגאון רבי אברהם יפהן, ואשר מונה על-ידו לשמש כראש סניף הישיבה הנובהרדוקאית שנפתחה בעיר בוטשאטש שבגליציה. דא עקא שלא הרבה זמן לאחר מינויו נכבשה העיר בידי הרוסים עם כיבוש פולין בתחילת ימי מלחמת העולם השנייה. השלטון הקומוניסטי השליט מיד את התנהלותו המרושעת, ורבי חיים נאלץ להעביר את הישיבה לתנאי מחתרת.

וכך, במקום ללמוד עם הבחורים בבית המדרש העירוני כפי שנהג עד אז, היה עליו לעבור למרתף ולהעמיד בחורים שישמרו מבחוץ ויראו אם זר מתקרב. אותם בחורים החזיקו בידיהם מטאטאי רחוב ועשו את עצמם כאילו הם מנקים את רחובה של העיר. אילו התקרב למקום זר או כלי רכב חשוד פצחו מיד בשירת 'עוצו עצה ותופר' וכל תלמידי הישיבה מיהרו להתפזר.

אחד השכנים הבחין בנוהל המשוונה ומיהר להלשין לנקו"ד, וסוכניו סגרו חרישית על המקום עד שתפסו את רבי חיים בעיצומו של שיעור כשהוא מרביץ תורה בצעירי הצאן. הבחורים התפזרו לכל עבר, אבל רבי חיים שנלכד נשלח לגלות בסיביר.

בהגיעו לשם העמידו בפניו שתי אפשרויות: הראשונה הציעה לו לעבוד עבודת כפיים קשה במפעל טנקים, אבל שכרה שבצדה היה לעבוד במפעל מחומם היטב ולא להסתובב בשימון הקפוא שבחוץ. האופציה השניה לעומת זאת הייתה לשאוב מים מבאר מרוחקת ולהביא אותם אל המחנה. מדובר היה בהיטלטלות של עשרות דקות לכל צד בקור הנורא שרק סיביר יכול להציע, ועל כך היה צריך לחזור מספר פעמים ביום.

הלך רבי חיים ובחר לשאוב מים. הוא אמנם היה מעדיף לשהות במקום מחומם, אבל עשה חשבון שאם יותר לו לצאת מן המחנה ולשאוב מים יוכל לשוטט בין הכפרים באזור ואז אולי ימצא שם בית יהודי. הוא כמה וצמא לספר יהודי, אך לכשעצמו לא היה עמו כלום.

כרך הגמרא הבודד של רבי יעקב ב"ר ברוך ריעדנץ הי"ד, משנת תרצ"ג

בכתובים ניכרת דמותו של יהודי קדוש שנתן דרור לרגשותיו, ופותח בפנינו צוהר מאלף ומרטיט, מסירות נפש ללימוד הדף היומי מהי, ועד היכן מגיע עומק רצונו של יהודי לעמוד ולהתמיד בלימוד הדף היומי. בפתח המסכת כותב רבי יעקב את הודאתו ליושב במרומים שזיכהו להתחיל ולסיים מסכת זו בשנת תרצ"ג בעיר סיגעט. אלא שבבואו לרשום את לימודו בפעם השנייה במחזור השלישי של הדף היומי, היה זה בשנת תש"א בעיצומם של ימי התופת והמלחמה, וכה רושם רבי יעקב בעמוד הראשון של מסכת נדרים:

"מי אנכי שאזכה להודות לד' כי עפר אני בחיי, ורימה ותולעה אחר מיתתי, ובפרט לך דומיה תהילה, אבל לעצור במילים מי אוכל? הפעם אודה לד' בכפליים, כי זה פעם שנית שזכיתי להתחיל בש"ס ללמוד מסכת נדרים, וד' היה לי בעזרי ועשו לי ניסים ונפלאות, ואקוה שגם מכאן ולהבא יהא ד' בעזרי... כה דברי השפל והמדוכה ביסורים בכפליים שאי אפשר לפורטם וקמיה שמיא גליה, העותר והמצפה בכל רגע ורגע לישועה בתוך שאר ישראל... יעקב ב"ר ברוך ריעדנץ סיגעט א' שלח תש"א."

בדף הסיום של מסכת זו - מסכת נדרים, לצד רישומו הראשון בכותבו: **"א' תרומה תרצ"ג, עזר לי השי"ת וסיימתי מסכת נדרים אודה לד' לבל חוקר שזכיתי לזה", רושם רבי יעקב את הקורה עמו בלימוד המחזור השלישי, כשהימים הם ימי האימה והזעם...**

וכה הם דבריו המרטיטים הממיסים כל לב: **"ב"ה אבקש מאדון כל העולמים שימחול לי בסליחה גמורה על מה שלא למדתי מידי יום ביומו את הדף היומי כמו רגילות שלי, כי חלילה לא במרד ובמעל עשיתי זאת, אלא אנוס הייתי מחמת הרדיפות של הרשעים יש"ו שהיו רצונם להגלות אותי עם כל ב"ב תלינה בגלותי לדאבון נפשי עם שאר אחינו בני ישראל, ומחמת צרות וצרות שונים שנגעו בי לא הי' לי פנאי ללמוד.. כי טרוד הייתי להציל אותי עם כתב תעודות."**

בפתיחה למסכת נזיר באותו כרך בודד וישן כותב רבי יעקב לצד דבריו: **"בג' תרומה תרצ"ג התחלתי ללמוד מסכת נזיר".** כמו כן אף כתב את הקורה עמו במחזור השלישי ללימוד הדף היומי. היו אלו ימי דם ותמורות עשן, וכה הם דבריו המרגשים:

רוחני קשה יש בידיו גמרא. אלא שכעת התחדשה עליו צרה אחרת. יושבי המחנה היו כולם מכורים לעישון, ולפי שלא היו להם סיגריות של ממש היו מגלגלים כל נייר שהגיע תחת ידיהם עם מעט תערובת הטבק שהיתה ברשותם. על רבי חיים היה לשמור את הגמרא שלו מכל משמר, והוא החזיק אותה בצמוד לגופו בכל שעה ושעה שבה לא הגה בין דפיה. לימים סיפר שהיה בקי בכל תג ותג מאותיותיה של מסכת נדרים.

לילה אחד בעודו שוכב על משכבו והגמרא בחיקו, נזכר רבי חיים שליל שמחת תורה הוא. רגש עצום החל מציף אותו והוא לא עמד מולו. קם בשקט ממיטתו, הציב כסא במרכז הצריף והחל רוקד סביבו והגמרא בידו.

שעה ארוכה רקד כך בהתלהבות בלי להבחין שבין יושבי הצריף יוקדות עליו מספר עיניים חורשות רע. אלו חששו ששכנם למחנה התבלעה עליו דעתו ובשום אופן לא היו נכונים לסבול את המצב הזה. החליטו אפוא להביא עליו את הקץ.

באותם ימים עסקו בחטיבת עצים ביערות הסביבה. והנה קוראים לו שניים מהבריונים ומבקשים את עזרתו בגדיעתו של עץ עבה במיוחד. הוא לא הבין שהם זוממים להרע לו, אבל עד מהרה הפנים שטוב לא ייצא מבקשתם. הם עמדו וניסרו את העץ, בעודם מבקשים ממנו להחזיקו בידיו החשופות. **"העץ נופל עליי",** זעק אבל אלו ציוו עליו להחזיק חזק ולא להתלונן. ובעודו חושק את שפתיו נפל עליו העץ והכל חשך סביבו.

כשהתעורר כעבור מספר ימים גילה שהוא חבוש מכף רגל ועד ראש, אבל כלום לא היה אכפת לו, כי ברגע הבא הוא החל זועק בבהלה **"הגמרא שלי! היכן הגמרא שלי?"** רק קולה המרגיע של אחת האחיות במחלקה נסך בו תקוה. **"אני יהודייה",** אמרה לו וסיפרה שהטמינה היטב את הגמרא והיא בידים טובות.

"לימים השתחררתי מן המחנה", סיפר רבי חיים לאחר שכבר עלה לארץ ישראל והקים בה עולה של תורה. **"זכיתי לעוד הרבה חגי שמחת תורה כשאני מוקף אוהבי ולומדי תורה, אבל את אותה שמחה והתרגשות שבה רקדנו רק אני והגמרא סביב הכסא בצריף הסובייטי, את אותם רגעים של חבוקה ודבוקה בכך - בתורתך, לא אשכח לעולם!"**

נדרים וייסורים

ומנדרים לנדרים נעבור אל כרך גמרא שמספר את סיפור אהבת התורה של יהודי אחד שלא זכה לחמוק משנות הזעם.

כרך בודד של ש"ס תלמוד בבלי - מסכת נדרים, נזיר סוטה, נותר מכל ספריו של רבי יעקב ב"ר ברוך ריעדנץ הי"ד, תושב העיר סיגעט שבטרנסילבניה.

רבי יעקב ביקש לחרוט עליו נייר למזכרת נצח את מאורעותיו בשנות הזעם הנוראיות כשמחוץ שיכלה חרב וחללים נפלו בכל רגע. רושם רבי יעקב בביטחון גמור בין דפי המסכת, כי למרות כל הרדיפות הנוראיות כולו הודיה ליושב במרומים שהצליח בידו להמשיך וללמוד את הדף היומי במסתרים, ואף לסיים מסכת ועוד מסכת. מעיון

באחד הימים הגיעו שני אנשים מכובדים, בעלי זקנים ארוכים, להזמין את הרב לערוך להם למחרת ברית מילה בכפר רחוק שבו התגוררו. הרב נענה לבקשתם, ולאחר נסיעה ארוכה הגיעו לשם. מרחוק הבין הרב שנפל בפת. גרונצ'י התקרב אליו יחד עם קבוצת בריונים שאחזו בידיהם גרזנים בעיניים רושפות שנאה וזעם...

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א על התפילה והפיוס

"וַיִּגֶשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי" (בראשית מ"ד, י"ח)

דרשו רבותינו (בראשית רבה צג, ו): "רבי יהודה אומר, הגשה למלחמה, כפי שנאמר (שמואל ב' י, יג) 'ויגש יואב והעם אשר עמו למלחמה'. רבי נחמיה אומר, הגשה לפיוס, כפי שנאמר (יהושע יד, ו) 'ויגשו בני יהודה אל יהושע לפייסו'. רבנן אמרו, הגשה לתפילה, כפי שנאמר (מלכים א' יח, לו) 'ויגש אליהו הנביא ויאמר ה' אלוקי אברהם יצחק וישראל, היום יודע כי אתה אלוקים בישראל ואני עבדך'". לקראת מפגשו עם מושל מצרים - אשר לא נודע באותה שעה שהוא יוסף הצדיק - הכין יהודה את עצמו לשלושה דברים: דורון (-פיוס), תפילה ומלחמה.

שמעתי מראש הישיבה שלי, הגאון רבי מאיר דוב רובמן זצוק"ל, יסוד נפלא:

רבותינו משווים את שלוש ההגשות שבהן ניגש יהודה - תפילה, מלחמה ופיוס. יש בכך לימוד גדול לעניין התפילה: הלוא כדי לצאת למלחמה באויב צריך הכנה, אומץ וגבורה גופנית ונפשית. כך גם כדי להתפלל. כדי לשפוך שיח לפני ה' בדברים היוצאים מהלב נדרשים הכנה ומאמץ, וגם גבורה נפשית וגופנית.

וכן בעניין הפיוס - כדי לפייס אדם שהיה שרוי בכעס ולהופכו משונא לאוהב, צריך הכנה גדולה ומאמץ כביר כמו לקראת מלחמה. לא מספיק סתם לפייס במילים שאין בהן ממש אלא צריך לעשות זאת מכל הלב ובחכמה.

אמרו רבותינו (סנהדרין כב.): "המתפלל צריך שיראה עצמו כאילו שכינה כנגדו". לשם כך צריך הכנה ואומץ וגבורה נפשית. וכן אמרו (ברכות לא.): "המתפלל צריך שיכוון את לבו לשמים. וסימן לדבר (תהלים י, יז): 'תכין לבם תקשיב אוזנך' - תכין לבם ואז תקשיב אוזנך. אם אדם מכין את עצמו לפני התפילה יאזין הקדוש ברוך הוא לתפילתו ויקבלה ברחמים וברצון.

התפילה אינה סתם הוצאת מילים מהפה, אלא צריכה לצאת מהלב, כפי שנאמר (דברים יא, יג): "ולעבדו בכל לבבכם". אמרו חז"ל (תענית ב.): "איזוהי עבודה שבלב הווה אומר זו תפילה".

עמידה בתפילה מתוך כובד ראש

העיקר בתפילה הוא הלב, ואם אין בה לב אינה ראויה, שנאמר (ישעיה'

כט, יג): "בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחוק ממני".

כתב השל"ה הק' (תמיד, עמוד התפילה, חנוכה רמט): "תפילה בלא כוונה כגוף בלא נשמה".

אמרו רבותינו (ברכות ל:): "אין עומדים להתפלל אלא מתוך כובד ראש", וזכורני, שכאשר היינו נערים בגיל 14 היה ראש הישיבה מסביר לנו מהו "כובד ראש".

תחילה היה שואל בהאי לישנא: "תשמעו, ילדים, אתם יודעים מה נקרא ב'כובד ראש'?"

הוא תירץ: "כשהראש שלך כבד ואינך יכול להזיזו לכאן ולכאן... אבל אם נכנס אדם לבית המדרש, ומיד מרים את הראש ומסתכל מי נכנס זה לא כובד ראש. התרנגול אינו חושב, ולכן כל רגע הוא מסובב ראשו לארבע כנפות הארץ, ראשו תמיד בתנועה. אך האדם צריך להיות בכובד ראש, כאילו שמו על ראשו דבר כבד המונע ממנו להרים ראשו מהלימוד ומהתפילה!".

צריך האדם לשים עיניו בתוך הסידור ולא להזיז משם כדי שלא יסיח דעתו מהתפילה.

כדי להתפלל כראוי לפני בורא העולם דרושה הכנה גדולה לא פחות מההכנה שמתכוננים לקראת מלחמה.

כמה קשה לשמור על המחשבה, שהרי "והוא עומד עליהם", היצר עומד על האדם ומסיח דעתו, ובמיוחד בשעה שמתחיל להתפלל.

מסופר על אדמו"ר קדוש שהיה רגיל לגשת לחסידיו לאחר שסיימו להתפלל ולומר להם: "שלום עליכם, ברוכים הבאים!".

הם לא הבינו את כוונת הרבי, שהרי לא הלכו לשום מקום אלא נשארו כל הזמן בבית הכנסת. השיב הרבי על תמיהתם, שאמנם גופם בבית הכנסת אך מחשבתם מטיילת בכל רחבי העולם... אמרו חכמים בדרך מליצה, שלכן אומרים בסוף התפילה "עושה שלום במרומיו, הוא ברחמיו יעשה שלום...", זוהי אמירת שלום לאחר נחיתת האדם מעולם החלומות, שהיה בו, למרבה הצער, במהלך התפילה. אף הוסיפו ואמרו, שמה שאדם לא מצליח לעשות כל החיים הוא מצליח לעשות בתפילה אחת - נוסע להונג קונג ולצרפת, לארצות הברית ולקנדה, וכל זה בדקות הספורות שבהן הוא מתפלל... מעביר הוא את תפילתו ללא כוונה ומחשבה, "ותעבור המנחה על פניו", בדיל יעבור...

אולם עבודתנו היא להשתדל שלא להסיח דעת ומחשבה מהתפילה אלא להתפלל מעומק הלב לאבינו שבשמים שישמע תפילתנו. "דע לפני מי אתה עומד, לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא" (ברכות כח:).

לחטוף ולהציל מה שאפשר!

מה יעשה אדם אם באמצע התפילה מגלה הוא פתאום, למרבה הצער, שלא כיוון בתפילתו כלל? הוא התחיל להתפלל אבל אז נזכר שאחרי התפילה הוא חייב ללכת לקנות מוצר מסוים, ואחר כך הזכיר לעצמו שעליו להיפגש עם אדם פלוני ולסדר עניין דחוף במשרד כלשהו, ופתאום הוא מוצא את עצמו ב'שמע קולנו'...

בדרך כלל, במצב כזה מנסה היצר הרע לייאש את האדם בטענת "וכאשר אבדתי אבדתי", אך על האדם לתפוס עצמו ולכוון בברכות שנותרו לו, לחטוף ולהציל מה שנשאר.

ממשיל על כך ה'חפץ חיים' משל נפלא מאוד:

אשה אלמנה היתה מוכרת תפוחים בדוכן במרכז העיר יחד עם בתה הקטנה. פעם אחת הוצרכה האם ללכת למקום כלשהו, וביקשה מבתה הקטנה לשמור על הסחורה עד שתשוב. למרבה הצער הגיעו כמה פרחחים מנוערים מתורה ומדרך ארץ, הפילו את ארגזי התפוחים וחטפו להם הרבה מן הפירות.

התחילה הילדה לבכות ולצעוק, אך אדם חכם שראה זאת אמר: "עד שאת עומדת ובוכה על התפוחים שנחטפו, מהרי וחטפי גם את מן התפוחים שנשארו! אכן, את מה שכבר נגזל אין ביכולתך להשיב, אבל יכולה את להציל מן הנותר ככל יכולתך!".

הנמשל: אדם נעמד להתפלל ופתאום הוא מגלה שהיצר חטף ממנו ברכות רבות, שאמרן מבלי כוונה כלל. ולא זו בלבד, אלא שהיצר מנסה לייאש אותו, שהרי הפסיד כבר כל כך הרבה ואין כביכול ערך לתפילתו... אך אל לו לאדם להתייאש, אלא יחטוף את מה שנשאר! ייתן לבו לומר את הברכות שנותרו לו מעומק הלב ובכוונה גדולה, ויזכה לטעום את טעמה המתוק והנפלא של התפילה.

ויגש אליו יהודה

מהו "אליו"? לשם מה נכתבה התיבה הזו?

אלא, אומר ה"אור החיים" הקדוש, ביקש יהודה להוריד את שנאת המלך מעליהם, לכן מילא את לבו באהבה גדולה כלפיו והגיש את עצמו ואת לבו אליו.

הוא היה בטוח שאם בלבו יחליט שהוא טוב ועדין, גם המלך ירגיש כך ויחסו אליהם יתהפך!

אמנם, אהבתו של יהודה נכנסה מלב אל לב, ועל ידי כך נכמרו רחמיו של יוסף על האחים.

אם יש לאיש אויב והוא רוצה לקרבו ולבטל את השנאה שביניהם, יוכל להשתמש לצורך העניין בפטנט מופלא, גילוי מיוחד שגילו לנו רבותינו בנבכי הנפש: עליו לחפש בו נקודות שבאמת ראוי לאהוב אותן בזכותן.

גם אדם רע מעללים יכול להיות אדם נאמן, ישר או אציל. אמנם הוא לא בסדר בתחומים מסוימים אבל יש בו גם חלקים טובים.

כשאדם יושב וחושב ומוצא את הנקודות הטובות בזולת וניגש אליו תוך שהוא מהרהר בדברים הללו - הוא יצליח לעקור את השנאה שלו כלפיו, וכן את השנאה שיש בלבו של חברו, שהרי אמרו "כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" (משלי כז, יט).

עצם המחשבה על מעשיו הטובים יוצרת ביניהם קשר לבבי. מין תקשורת סמויה, קשר פנימי מלב אל לב. קשר שלא צריך עבורו לא טלפונים, לא פקסים ולא מיילים. מקבלים את התדר היישר אל תוך הלב... אני מרגיש שפלוני זקוק לי, הלב שלי אומר לי...

מילאתי את לבי באהבה אליו

רבי נחום שאדיקר זצ"ל, אביו של רבי שלמה זלמן בהר"ן, שבנה כמה שכונות מחוץ לחומות ירושלים, היה גאון וצדיק, ושימש כרבה של העיר שאדיק.

בעירו התגורר אדם בשם גרונם, שכונה גרונצ'י גיצ'יס.

גרונצ'י היה מלשין שהטיל אימתו על העיר כולה. על מה לא היה מספר? על מכירה שאינה מדווחת מספיק לצרכי מסים, על בנייה לא חוקית, על מכירת סחורות מיובאות מבחוץ, או על דיבורים של אנשים בחדרי חדרים שאפשר לפרשם בכל מיני אופנים. אנשים היו נאסרים ונענשים כתוצאה מן ההלשנות שלו, ולגרונצ'י לא היה אכפת מכלום.

הוא לא פרק עול מצוות. חלילה לו מעשות כן. מגיע היה להתפלל שחרית וערבית בבית הכנסת. הציבור היה כל כך מפוחד ממנו, עד שהגבאים דאגו לקרוא לו לעלות לתורה תמיד בעלייה החשובה ביותר בעיניו - 'שישי'. על פחות מזה לא הסכים להתפשר.

תקופה ארוכה פחדו האנשים לספר על מעלליו לרבי נחום, אבל פעם אחת הוגדשה הסאה. גרונצ'י הלשין על משהו, והוא נכלא לשנתיים, אחר קיבל מכות רצח, ושלישי - כל רכושו נלקח ממנו. יותר לא היה שייך להמשיך.

פנו אל הרב ואמרו לו: "רבינו, עד כה לא סיפרנו, אולם הגיעו מים עד נפש. איננו יכולים להמשיך לחיות עוד במחיצת האיש הרע הזה שהורס את חיינו".

התפלא הרב: "ר' גרונם? זהו גרונצ'י גיצ'יס שאתם מדברים עליו? ככה,

פעם אירעה פריצה באחד מבתי הכנסיות בשכונת ברכפלד, הגנב לא ידע שבבית הכנסת מוצבת מצלמה שהנציחה כל רגע ממעלליו. בקשו ממני ומעוד אישיות חשובה לצפות בקלטת, בנסיון לזהות את פני הגנב. אמנם את הגנב לא זיהיתי, כנראה היה הוא מאינשי דלא מעלי שהגיע מבחוץ, אך את עצם המאורע אינני מסוגל לשכוח

מאצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"ולא יכלו אחיו לענות אותו כי נבְּהִלּוּ מִפְּנֵיו" (בראשית מ"ה, ג')

רבותינו בעלי המוסר האריכו רבות בלקח הנוקב הנלמד מתוכחתו של יוסף. אף אנו נצטעד בעקבותם, ונבאר כמה מן הדברים הנוראים הנלמדים מפרשה זו. ראשית דבר, עלינו ללמוד מיוסף ומהשבטים הקדושים דיני תוכחה של בין אדם לחברו. התורה מתארת כי "לא יכלו אחיו לענות אותו", ואנחנו צריכים ללמוד מהי צורה של קבלת תוכחה.

מתעניין רבי אליהו בזהות דיירי המקום. כששטח את פליאתו בפני הרב, נפנה אליו רבי אליהו ואמר לו בכאב עמוק: "מדי שבת אני עובר ברחוב זה, וכל שבת אני שומע מהבית הזה קול של חילול שבת, רחמנא ליצילן. אני רוצה למחות, ואני צריך למחות".

רבי נחמיה לא הבין מה הבעיה: "אני מוכן מיד, אני אעלה עכשיו לעשות מחאה גדולה", אמר, כשרוחו הצעירה תוססת בו ומעוניינת לפעול...

נחרד רבי אליהו למשמע הדברים, נענע בראשו לשלילה, ואמר לרבי נחמיה בחומרה שנצרכה בליבו ובנשמתו לעד: "כך לא עושים מחאה! כך בצורה כזאת אני יכול למחות בעצמי. אבל מחאה אסור לה שתהיה שלא לשם שמים!"

"לפעמים", המשיך רבי אליהו לומר בכאב, "אדם עושה מחאה גדולה נגד איזה ארגון מסוים, נגד פעילות מסויימת, ויתכן שבאמת יש מפני מה להזהיר ולהתריע. אבל המוחה לא מוחה לשם שמים! רק משום שהוא מהחוג הזה והשני מהחוג ההוא, הוא דתי והשני לא דתי, הוא מכאן והשני משם. ישנן כל מיני סיבות שהוא לא מרוצה מההנהגה שלו, והוא בא להוכיח אותו כביכול על הדבר, כשכוונתו בכלל על דבר אחר. זה לא דרך להוכיח כך מישהו אחר!"

רבי נחמיה עמד נפעם והאזין בקשב רב לדברי רבי אליהו, והבין היטב את המסר. זה איסור חמור להוכיח בני אדם בגלל סיבות כאלו.

בירושלים היה מלמד ותיק, איש חינוך משכמו ומעלה, הגה"צ רבי נחמיה בקר זצ"ל, שנפטר בשיבה טובה לאחר שזכה להעמיד תלמידים הגונים עשרות בשנים. רבי נחמיה למד בצעירותו בשיבת לומז'ה בפתח תקוה לפני למעלה משבעים וחמש שנה. בשיבת לומז'ה כיהן אז כר"מ בשיבת הגה"צ רבי אליהו דושניצר זצ"ל, אדם גדול מאד מאד, שגדולי הדור ממש חרדו לשמו והעריכוהו לבלי שיעור. מורן ה'חזון איש' זצ"ל התבטא עליו כי הוא אחד מהל"ו צדיקים שבדור. באחת הפעמים שהיתה לי הזכיה לשוחח עם רבי נחמיה, הוא סיפר לי סיפור מופלא שארע עמו באותם שנים:

שבת אחת אחר הצהריים, עבר רבי נחמיה לטייל מעט בשבילי המושבה בדרכו לשיבה. לאחר כמה דקות של הליכה, הוא רואה את רבי אליהו עומד בסמוך לבנין כלשהו ונושא את מבטו אל אחת הדירות, כשעל פניו הטהורות ניכר שמשוהו טורד את שלוותו. רבי נחמיה פנה לרבו בברכת 'גוט שאבעס', ושאל בדרך ארץ: "האם יש משהו שאני יכול לעזור?" הביט בו רבי אליהו ושאל - "אולי אתה יכול להגיד לי מי גר בבנין זה בקומה השניה?"

"השאלה הפתיעה אותי", סיפר לי רבי נחמיה. "הייתי בחור צעיר שלא גדל באזור. חוץ מבנייני הישיבה לא ידעתי מכלום. למעט הבית-מדרש, הפנימיה וחדר האוכל, לא היה לי שמץ של מושג ברחובות פתח תקוה, שלא לדבר על תושבי המקום. בקושי ידעתי כיצד מגיעים לשיבה".

נחמיה הצעיר התנצל בפני רבי אליהו, ואמר שאין לו מושג מי מתגורר בדירה; אבל הוא לא הצליח לכבוש את סקרנותו מדוע

כשאדם רוצה לדעת כיצד להוכיח את השני, הוא צריך לבוא מתוך רחמנות, ולנסות להיכנס ללב של השני - כואב לי המצב שלך, אני רואה שאתה הולך בדרך לא טובה. הכיוון שלך הוא לאבדון, וסופה של הדרך הזו נורא ואיום, ואני אינני יכול לראותך צועד כך אל התהום. כשאדם עושה זאת הוא צריך להיות נקי לגמרי, וזך לחלוטין מכל שנאה, ולבוא עם כוונה טהורה לכוון את חברו בדרך הנכונה. את זה לא עושים כך, במהירות וללא מחשבה!

"אם כך", שאל רבי נחמיה, "כיצד באמת יכול האדם לוודא שמעשיו רצויים, ושתוכחתו ראויה?" במילים אחרות התכוון רבי נחמיה לשאול את רבו, כיצד הרב עצמו רגיל להוכיח?

נענה רבי אליהו ואמר: "אכן, זוהי מן העבודות הקשות שבמקדש! אני לכשעצמי, נוהג לרשום את דברי המחאה על דף נייר, ומניח אותו אצלי ליום או יומיים. אם אחר כך אני רואה שבאמת עדיין כואב לי המצב, אני מסתכל שוב בפתק ובודק טוב טוב שהנוסח והמילים עדיין נכונים, ואינם מופרזים או מעורבים עם סיבות אישיות. ורק כאשר אני משוכנע שהתוכחה היא כנה ואמיתית, אני שולח את הפתק כמכתב ליעדו".

"במצב הזה", סיים רבי אליהו את דבריו המאלפים, "אני אכן יכול להעיד שלדברי יש אכן תועלת ויוצא מהם דברים טובים. אבל אם לא מוכיחים כמו שצריך - הדבר רחוק מאד מלהביא תועלת כלל..." ואכן יש לדעת שזה נוגע לכל אחד ואחד שמתעסק עם חינוך, בין אם אצל בני ביתו ובין אם זה מקצועו. אם המחנך רוצה להעיר לחניך על משהו שלא מוצא חן בעיניו, הוא צריך לבדוק בעצמו היטב מה הרגשתו בענין. מהיכתי תיתי בעצם שהוא החניך ואתה המחנך? רק בגלל שבתעודת הזהות כתוב שנוולדת כך וכך שנים לפניו?...

אם אין באמת כוונה טהורה, לפחות כמה שאדם יכול להגיע, להעמיד את החניך במקום הנכון מתוך דאגה כנה ואמיתית, ומתוך הבנה עמוקה ורצון להיטיב לו, אז כפי שאמר רבי אליהו - זה כלל לא יפעל על החניך והתוכחה תלך לבטלה, ואולי חלילה אף תזיק. מנוסח התוכחה שמשמיע יוסף לאחיו, אנו נוכחים לראות עד כמה עשה זאת מחמת אהבה ומחמת חיבה עליהם. מיד לאחר התוכחה, תוך כדי דיבור הוא ממשיך לומר להם: "וְעַתָּה אֶלְתַּעֲצְבוּ וְאַל יִחַר בְּעֵינֵיכֶם בְּיִמְכַרְתֶּם אֹתִי הֵנָּה כִּי לְמַחְיָה שְׁלַחְנִי אֶלְקִים לְפָנֵיכֶם". כי מצד אחד יש להשמיע תוכחה במקום שנדרש, להוכיחם על פניהם עם כל העוצמה, עם כל החדות והבהירות, עד כדי כך שבאמת לא יכלו לענות אותו ונבהלו מפניו. אך מצד שני עשה זאת מתוך רחמנות על אחיו, ליבו נצבט לראות אותם במצב שכזה. תוכחה כזאת אכן השפיעה על האחים עמוקות!

הכל מצולם, הכל רשום, ולנו רק יראו קלטת!...

פעם אירעה פריצה באחד מבתי הכנסיות בשכונת ברכפלד, והנוק היה גדול. אלא שהגנב לא ידע שבבית הכנסת מוצבת מצלמת ביטחון שהנציחה כל רגע ממעלליו. בקשו ממני ומעוד אישיות חשובה לצפות בקלטת הביטחון, בנסיון לזהות את פני הגנב. אמנם את הגנב לא זיהיתי, כנראה היה הוא מאינשי דלא מעלי

שהגיע מבחון, אך את עצם המאורע אינני מסוגל לשכוח, לא יכולתי להירגע מהענין כמה שבועות: ראינו על המסך כל פרט, כיצד האיש נכנס. כיצד הוא מסתכל לכל הצדדים לוודא שלא רואים אותו. כיצד הוא לוקח כלי פריצה ומפרק את המנעול... הכל הכל ראו שם, נחרדתי ונרעשתי.

כך זה כשיש קלטת שמראה הכל, נעלמים כל התירוצים! הרי אם ניגש אל הגנב הזה בפניו ונאשים אותו, הוא ישר יכחיש את הכל - "אני? מה פתאום! בכלל הייתי בעיר אחרת..." אבל אז נראה לו את הקלטת, והוא ירצה להיבלע באדמה מרוב בושה! מרן ה' חפץ חיים זצ"ל, בחתימת ספרו 'שם עולם' (חלק א') כותב שגילויי הטכנולוגיה בזמננו הוא כדי לחזק את ההכרה ולהמחיש לנו את המשמעות של 'עין רואה ואוזן שומעת'.

מעשה נורא שמעתי מהגה"צ רבי ראובן הכסטר שליט"א, משגיח ישיבת מיר-ברכפלד, שימחיש לנו את אותה הבושה ואותה הכלימה שעלינו לחסוך מעצמנו לעתיד לבוא:

אל ראש ישיבת מיר, הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, הגיע מידע על בחור מסוים מהישיבה שנהג שלא כהוגן בענין של בין אדם לחבירו, והוא החליט שעליו להוכיח את הבחור ולהעמידו במקומו. רבי נתן צבי ביקש מראש הישיבה, דודי הגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, ומיבדל לחיים טובים המשגיח הרב הכסטר, לשבת יחד עימו בשעה שישוחח עם אותו בחור.

הבחור הגיע, וכבר כשראה את שני ראשי הישיבה ואת המשגיח התחיל לחשוש ולרעוד. ומה אתם חושבים אמר לו רבי נתן צבי? גער בו? צעק עליו? לא. הוא פנה אל הבחור ואמר לו: "אני רק רוצה לספר לך סיפור" -

לפני הרבה שנים, כשלמדתי בישיבת מיר, ביקש דודי ראש הישיבה, הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצ"ל, מהגאון רבי חיים קמיל זצ"ל שישים את עינו עלי. ואכן, נהפכתי לתלמידו המובהק של רבי חיים. הוא היה מורי ורבי לכל ענין, וכל דבר עשיתי על פי הוראותיו.

פעם אחת הייתי צריך לטפל באיזה ענין שהתעורר, ואכן עשיתי זאת על הצד הטוב, וכדרכי לאחר התייעצות עם רבי חיים. אבל, למתבונן מבחוץ נראה היה ממה שעשיתי שבמהלך הענינים נפגע בחור אחד, שהיה מעורב בסיפור.

למחרת, עוד לפני תפילת שחרית, קורא לי ראש הישיבה רבי אליעזר יהודה כשפניו חמורות, ואומר לי: "שמעתי עליך שעשית דבר חמור של פגיעה בבין אדם לחבירו!" התנצלתי ואמרתי: "כל מה שעשיתי היה על פי ההוראות של מורי ורבי". נחה דעתו של ראש הישיבה, ויצאנו להתפלל.

וכאן פנה רבי נתן צבי אל הבחור ושאל אותו: "מה אתה חושב, שלרבי אליעזר יהודה לא היה מה לעשות לפני התפילה חוץ מלברר את הענין הזה? היה לו משום מה זמן פנוי באותו בוקר? ... אלא שהענין של פגיעה בעניינים של בין אדם לחבירו טעון טיפול דחוף עד כדי כך שלא נותן לדחותו עד לאחר תפילת שחרית, ולפני שהוא

המשך בעמוד הבא

בירר את הענין הזה, הוא לא יכל אפילו לגשת להתפלל!".

הבחור התרגש עד מאוד. אז הוכיחו רבי נתן צבי בנועם: "אז מה יהיה איתנו?"...

רבי נתן צבי סיים את דבריו ולא הוסיף מילה. הבחור הוריד את ראשו במבוכה, כשהוא מבויש נוראות להיות מוכח כן לפני שלושה תלמידי חכמים.

הבחור יצא מהחדר, ובאותו רגע פרץ רבי אריה פינקל בבכי מצמרר. "אוי לנו", אמר בדמעות, "כשהקדוש ברוך-הוא יבוא להוכיח אותנו, אלו בזיונות יהיו לנו!... הוא לא יגיד כלום, הוא רק יספר לנו סיפור דברים, הוא יראה לנו את מעשינו מול העינים, כיצד נוכל לעמוד בפניו?!"...

ה'חפץ חיים' מתאר את ה'קבלת פנים' למעלה

אני רוצה לסיים במעשה נפלא על רבנו בעל ה'חפץ חיים' זצ"ל, ששמעתי ממש מכלי ראשון, מפי הרב שלמה אפשטיין זצ"ל, ששימש בקודש בכפר חסידים, ובסוף ימיו בא להתגורר סמוך לבני בשכונת מטרסדורף בירושלים.

רבי שלמה זכה ללמוד בישיבת ראד"ן, עוד בחיי חיותו של הכהן הגדול מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל. אני זוכר כיצד נפגשתי עימו לראשונה בימי החנוכה, לפני כמעט שלושים שנה. התרגשתי מאוד לפגוש פנים אל פנים יהודי שזכה לחזות בזיו פניו של ה'חפץ חיים', והדבר הראשון שאמרתי לו היה: "שמעתי שזכיתם להימנות על תלמידיו של ה'חפץ חיים'..." לא הספקתי להשלים את המשפט, ורבי שלמה נזדעזע עד מאוד. "אוי!" מחה בי, "איך אפשר לומר עלי כאלו מילים - תלמיד של החפץ חיים?... נכון שהייתי מעט במחיצתו, אבל לומר שאני תלמיד שלו? הס מלהזכיר!"...

בכל אופן, ביקשתי ממנו לזכות אותי באיזה סיפור שראה אצל ה'חפץ חיים', איזו הנהגה או דבר שראה מכלי ראשון. לשמע בקשתי אורו עיניו, ואמר לי: "בחפץ לב אספר לכם סיפור קטן מה'חפץ חיים', מעשה נפלא שראיתי במו עיני".

היה זה במוצאי יום הכיפורים האחרון (או אחד שלפניו) לחיי ה'חפץ חיים'. באותה תקופה היה מנהג בישיבת ראד"ן שעם תום ה'זמן' ולפני הנסיעה הביתה, היתה ההנהלה משתתפת בחלק מהוצאות הנסיעה של התלמידים.

יצאתי באותו יום י"א בתשרי, למחרת היום הקדוש, לעבר משרד הישיבה, כדי לקבל מן המזכיר את המלגה עבור הוצאות הדרך. יחד איתי היה בחור נוסף, שהיה תלמיד חכם ועילוי גדול, ולדאבון לב נספה בשואה האיומה, ה' יקום דמו. בדרכנו עברנו ליד ביתו של ה'חפץ חיים', ובחוף עמד אברך וביקש מאיתנו להיכנס להשלים מנין לתפילת מנחה גדולה, כיון שה'חפץ חיים' חלש מללכת

להתפלל בבית המדרש. כמובן ששמחנו על הזכות להצטרף לתפילה בנוכחותו של רבן של ישראל.

עם הכנסנו אל משכנו הצנוע, נגלה לעינינו מראה נורא הוד: הגאון הקדוש רבי אלחנן ווסרמן זצ"ל, יושב על ספסל נוכח פני הצדיק הישיש כשעל פניו נסוכה חרדת קודש, והוא מאזין בדריכות נשגבה לכל מילה שיוציא הכהן הגדול מפיו. רבי אלחנן, או כפי שכינהו בני הישיבה בראד"ן בחיבה - "ר' חונא", היה כידוע נוהג לשהות במחיצת רבו ה'חפץ חיים' מראש חודש אלול ועד לאחר יום הכיפורים; וכעת, לפני שנפרד מרבו, ישב והקשיב לאמריו בכובד ראש.

לפי מראה פניו של רבי אלחנן, שהיו עטויות בארשת רצינות מיוחדת, היינו בטוחים שה'חפץ חיים' מגלה לו סודות התורה נשגבים, רזין טמירין שלמעלה מהשגתנו... בתחילה לא העזנו להתקרב אל הקודש, אך לאט לאט פסענו פסיעה ועוד פסיעה, עד שמצאנו את עצמנו בסמיכות לשני ענקי הרוח הללו, והטינו אוזן גם אנחנו לשמוע את דברי ה'חפץ חיים'.

כשקלטה אוזנו את המילים הראשונות, התפללנו לשמוע שה'חפץ חיים' מדבר עם רבי אלחנן דברים פשוטים ויסודיים, ממש עיקרי האמונה; אך הדרך שבה הוא אמר את הדברים נחרתה בלבי לנצח. בכח התיאור המופלא שלו, תיאר ה'חפץ חיים' כיצד תראה קבלת הפנים אותה יערכו בשמים לכל אחד ואחד בהגיע עיתו. כיצד היתה לנו כאן הזדמנות לזכות לכל כך הרבה אוצרות רוח נצחיים, אותם בחרנו להחליף בעולם חולף. כיצד יוכיחו כל יהודי על מעשיו שעשה כאן, ובזבו את זמנו וכוחותיו על דברים של מה בכך, וכדי בזיון וקצף. שום דבר לא ניתן להסתיר שם, כל כוונה, כל מעשה, כל הרגשה - על הכל יוכיחו אותנו קשות, ומי יוכל לעמוד במשפט ה' האיום והנורא! ורבי אלחנן שומע את הדברים ורותת, וכל כולו נרעש ונפחד מדברי הכיבושין של רבו ה'חפץ חיים'.

לאחר התפילה, סיים באוזני רבי שלמה את סיפורו המפעים, יצאנו נרגשים מביתו של ה'חפץ חיים', עם השקפה אחרת על העולם. עד כדי כך שחברי זכרנו לברכה שב על עקבותיו ולא ניגש אל המשרד לקבל את מלגת ההוצאות לדרך. 'יש בידי סכום כסף בצמצום', הסביר לי, 'והוא יספיק לי בדוחק להוצאות הדרך. אחרי ששמענו את ה'חפץ חיים', אין לי עוד צורך ברחבות כאן בעולם הזה'... הוא קיבל השקפה בהירה וברורה על העולם הזה, על הפרוזדור והטרקלין, על העיקר והטפל.

הפחד מהתוכחה העתידה לבוא לכל אדם, נחרת בליבנו, ועד היום מהדהדות באוזני מילותיו של החפץ חיים: 'שום דבר לא ניתן להסתיר'!..."

אוי לנו מיום הדין, אוי לנו מיום התוכחה!

(מתוך אוצרותיהם אמלא)

קבל את גיליון 'לקראת שבת' ישירות למייל שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

החידוש בסיום הש"ס כאן שכל הלומדים, למדו תורה והבינו היטב את אשר למדו, שהרי הם נבחנו על הדפים אשר הם למדו, ואין זה רק לימוד של שלושים דף בחודש כאמירת תהילים

משא הקודש מאת כ"ק מרן אדמו"ר מביאלא שליט"א
במעמד סיום הש"ס של 'דרשו', בבנייני האומה, ירושלים.

אך החידוש בסיום הש"ס כאן שכל הלומדים בכל רחבי העולם, למדו תורה והבינו היטב את אשר למדו, שהרי הם נבחנו על הדפים אשר הם למדו, ואין זה רק לימוד של שלושים דף בחודש כאמירת תהילים מידי יום וכיו"ב באופן של קביעות עיתים לתורה אשר זה השאלה הראשונה ששואלים בבית דין של מעלה, אלא היה זה בדרכה אחרת, מתוך לימוד התורה בהבנה גדולה הדק היטב. וממילא זה סיום הש"ס אמיתי, כאשר לומדים תורה ומתייגעים להבין את פנימיותה, שזה הוא יסוד הלימוד של תושבע"פ כמבואר, שהיא מחזיקה את בני ישראל בכל עת וזמן, ובפרט בזמני עקבתא דמשיחא שאנו נצרכים לישועות גדולות.

וכפי שביאר אא"י הרה"ק משידלובצא זיע"א מה שאנו אומרים בתפילת 'נשמת': 'בכל עת צרה אין לנו מלך עוזר וסומך אלא אתה', דהכוונה כי באמת כלל ישראל הוא בכל זמן ועת בצרה וצוקה גדולה, ורק השי"ת מצילנו מידם. ראשי המדינה דכאן חושבים בדעתם שיש להם סיוע וסעד מאמריקה ובכח זה הם מחזיקים מעמד. אבל האמת הוא שזה גם כן שלא כדרך הטבע, שהרי מדינת ישראל היא קטנה מאוד בלא ערך למדינות הערבים אשר המה רוב הדריים באזור זה, ובכל זאת אמריקה פונה לעזרת המעטים ולא משתתפת עם הרבים, וגם זה הוא מפלאות תמים דעים ומהניסים הנסתרם אשר השי"ת שומר על עמו ישראל, ואין לנו מלך עוזר וסומך אלא אתה, לקיום כלל ישראל.

חידוש נוסף יש כאן, במייסד הארגון היקר הרב ר' דוד שיחי', שעשה ופעל את המפעל הגדול הזה של לימוד התורה בכל מקומות

ברשות מורי ורבותי הרבנים הגאונים והצדיקים וכל הקהל הקדוש ברוך ה' וישנם בכל המקומות אשר יראי ה' דרים שם, שיעורים בתורה ובגמרא, ומסיימים מסכתות, ועורכים סיום הש"ס ואם כן מה המיוחד בסיום הש"ס הזה של ארגון 'דרשו' יותר מכל שאר הסיומים.

שהרי כלל הוא בדינו שאין בעולם ב' דברים השווים אחד לרעהו, הן ברוחניות והן בגשמיות, וכפי שכבר מבואר בתוספות ישנים [יומא סב:]: לגבי שני שעירי יום הכיפורים שמצוות שיהיו שוים במראה ובקומה, ומקשה התוספות: 'ואע"ג דאמר בפרק בן סורר ומורה [סנהדרין עא:]: דבן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות משום דכתיב [דברים כא כ:]: בננו זה דבעינן שיהו אביו ואמו שוין במראה ובקומה וזה אי אפשר להיות, אבל גבי בהמה מיהא יכול להיות יותר ואע"פ שאין ממש דומות זו לזו דאמרינן בירושלמי דאפילו חטה אינו דומה לחברתה מכל מקום בעינן שיהו שוין במראה ובקומה כל מה שיוכלו'.

וכפי שהיום נתגלה על ידי אנשי המדע שאפילו פתיתי שלג אינם דומים זה לזה, ובוודאי שכן הוא בתורה הקדושה, שהרי אין הקב"ה בורא אותם דברים בכל יום, וכפי שנאמר [הובא ברש"י שמות יט א:]: 'שהיו דברי תורה חדשים עליך כאלו היום נתנו', ואם כן יש כאן מקום לבאר מה החידוש המיוחד של סיום הש"ס הזה שעל ידי ארגון 'דרשו', ומה החידוש המיוחד ש'דרשו' פעל בעולם.

והביאור בזה נראה על פי מה דקיימא לן להלכה, [כדאיתא במשנ"ב סי' נ' בשם המגן אברהם, וכן נפסק בשו"ע הרב בהל' ת"ת] שיש חילוק יסודי בין לימוד תורה שבעל פה לבין לימוד התורה שבכתב. שבלימוד התורה שבעל פה צריך להבין את מה שלומדים, ובלא זה, אף שבדאי ישנו קיבול שכר גם על זה, מ"מ אין זה חשיב לימוד התורה. משא"כ בלימוד התורה שבכתב חשיב לימוד תורה אף אין מבינים את מה שלומדים.

וטעם הדבר הוא, מחמת שהתורה שבע"פ היא הקיום של כלל ישראל בגלות וקיום העולם כולו, ורק אם מבינים את התורה שלומדים אז מקיימים את זה כראוי, ולכן דבר זה של הבנת התורה הוא מתנאי לימודה.

ובזה יתבאר לנו החידוש המיוחד שנחתדש על ידי ארגון 'דרשו', שהרי עד עתה גם ישבו רבבות עמך בית ישראל ולמדו בכל יום את הדף היומי בהתמדה גדולה בכל יום ויום חוק ולא יעבור, ומה מאוד גדל שכרם.

והנה מקבל ר' עמרם בלוי שיחת טלפון מבני משפחת שרון, הלוא היא משפחתו של אריאל שרון, ראש הממשלה לשעבר, שזה כבר כמה וכמה שנים מוטל כך כ'צמח' ללא נייע. בני משפחתו חקרו ודרשו ללא הרף בכל העולם מה ניתן לעשות לרפואתו, הם ניסו את טובי הרופאים מן השורה הראשונה והעלו חרס בידם

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א על כוח התפילה

"יְדַבֵּר נָא עִבְדְּךָ דְּבַר בְּאֶזְנֵי אֲדֹנָי וְאֵל יִחַר אַפֶּךָ בְּעִבְדְּךָ" (בראשית מ"ד, י"ח)

מפרש בספר הקדוש 'באר מים חיים' ובעוד ספרים קדושים על פי מה שאמרו במדרש (ב"ר צג, ו) הגשה לתפילה, עיין שם, שהגם שהיה נראה כמדבר אל יוסף, באמת בתוככי לבו היה מתפלל לפני ה' יתברך והיה מסתיר תפילתו בהעלם כדי להרחיק מאחיות החיצונים, כידוע.

כאביהם, עד שלפתע התעורר ויצא לחיים מחודשים. עתה ביקשו הם לקבוע פגישה עם ר' עמרם כדי לנסות לדלות ממנו ולגלות את הסוד המופלא, כיצד זה הצליח לצאת ממחלה קשה ונוראה שכזו? בהגיעם אל ביתו מלווים במשלחת של צוות רופאים מומחים החלו בחקירות ובדרישות בפרטי הפרטים של כל דרכי התרופות והרופאים שטיפלו בו. כשראה ר' עמרם לאן נוטים הדברים פתח את פיו בחכמה ואמר:

"דעו נא היטב, מבחינה רפואית כנראה עשיתם אתם הרבה יותר ממה שהיה בכוחי לעשות. כל מה שניסיתי אני בוודאי ידוע לכם מכבר, ולא אוכל לחדש בפניכם בתחום הרפואה מאומה. אולם דבר אחד בלבד יש לי, שאותו לא תוכלו להשלים בשום אופן!"

חברי המשלחת נדרכו תיכף ועשו אוזנם כאפרכסת, הנה הולך הוא לפענח את ה'סוד' הגדול, ואולי אף להחזיר את ראש הממשלה לשעבר לבריאותו השלמה... הם הצהירו בפה מלא, שהינם מוכנים לפזר הון רב בעד גילוי הסוד ויעשו כל אשר יאמר להם. הם התחננו לגלות בפניהם מהו הדבר שהם עדיין לא ניסו.

אמר להם הרב: "יש לי כמה מאות נכדים, כן ירבו, שהתפללו עבורי בלב קרוע ומורתח מדי יום ביומו בכל אותה עת שחליתי, תפילות בוקעות רקיעים - זהו הסוד הגדול, שכנראה, אין לכם עדיין. זה ורק זה הוא פשר החלמתי, בנס ברור בחסדי שמים מגולים, ממלך יושב על כיסא רחמים!"

סיפר לי מחותני הרב החסיד ר' עמרם בלוי מוועד הכשרות דעיר הקודש ירושלים תיבנה ותכונן, שלפני מספר שנים נפל למשכב, לא עלינו, ובהתגברות המחלה היה מוטל כמה חודשים מחוסר הכרה במצב קשה ביותר הנקרא 'תרדמת', אשר בהגדרות הרפואיות הוא נחשב כמו 'צמח', ואין שום אופן בעולם, עצה או תרופה לעוררו מתרדמות זו. מצב זה יכול להימשך על פני שנים רבות, רחמנא ליצלן.

ביום אחד לפתע פתאום בנס מן השמים פקח את עיניו ואט אט חזר להכרתו המלאה עד שהבריא לגמרי, בחסדי שמים, וחזר לבריאותו השלמה כאחד האדם לאורך ימים ושנים טובות.

הסיפור הזה היכה גלים בעולם הרפואה בהיותו מקרה יוצא דופן, כשרוב החולים במחלה זו אינם יוצאים ממנה, ה' ירחם.

חלפו כמה חודשים, והנה מקבל ר' עמרם שיחת טלפון מבני משפחת שרון, הלוא היא משפחתו של אריאל שרון, ראש הממשלה לשעבר הזכור לגנאי, שזה כבר כמה וכמה שנים מוטל כך כ'צמח' ללא נייע וללא זיע. אנשיו ובני משפחתו חקרו ודרשו וביררו ללא הרף בכל העולם מה ניתן לעשות לרפואתו, הם ניסו את טובי הרופאים מן השורה הראשונה שבעולם הרפואה, ואף פרופסורים ידועי שם מהמומחים ביותר בעולם, והעלו חרס בידם. כולם קבעו בהחלטיות, שעל פי כל סדרי הרפואה אין שום תרופה למחלתו!

אך בניו לא אמרו נואש, והחלו לברר בין בתי החולים השונים האם ישנם אנשים שחלו במחלה זו ויצאו ממנה, וכך נודע להם, מתוך אחת הרשימות שקיבלו, על הרב החסיד ר' עמרם שחלה אף הוא באותה מחלה בדיוק ושכב 'צמח' מספר חודשים באותו מצב

הגאון הקדוש רבי מאיר יחיאל הלוי, גאב"ד קהילה קדושה אסטראוצא זצוק"ל, בעל ה'מאיר עיני חכמים', היה מפורסם בכל העולם בגאונותו העצומה. מלבד צדקותו ותעניותיו הרבות, וקדושת פרישותו הידועה, היה מפלפל בחריפות עצומה עם סגל תלמידים מובחרים, שהיו בעצמם גאונים מופלגים. כבר נדפסו כמה וכמה מומבחר ספרי קדשו בהלכה ובאגדה המלאים וגדושים בחריפות ובקיאות מדהימה.

במוחו הכביר היה מחשב ברגעים אחדים חשבונות קשים ועצומים, מפרק הוויות ומשבר סלעים ובונה עולמות שלמים, נדבך על גבי נדבך, כשהוא קושר באומנות חשבונות הפלאי סוגיה בסוגיה, עד שבשלמות המלאכה וחיבור כל החוליות יחדיו נהפך כל עקוב למישור והתיישב דבר דבור על אופניו, בבנין נאה ומהודר להפליא! בישיבתו פעם בסגל חבורת קדשו ומסר בפניהם את שיעורו הקבוע, היקשו התלמידים - שהיו אריות אדירים גאוני תורה - קושיה עצומה, שככל שעמלו וטרחו למצוא את פתרונה נשארה בידם בגדר 'צריך עיון גדול'!

הרבי הקדוש, כשומעו את הקושיה העצומה עצם את עיניו הקדושות וישב כך דומם משך חמש דקות תמימות. לאחר מכן פתח את עיניו והחל להרצות את תירוצו בגאונות ובחריפות כיד ה' הטובה עליו, ויישב כל הקושיה באופן הטוב ביותר.

אחד התלמידים, שהתלהב מאוד מן החריפות והגאונות שבתירון נפלא זה, לחש באוזן חברו שישב עלידו בהשתוממות: "תוך חמש דקות תירון שכזה!"

הדברים הגיעו לאוזניו של הרבי הקדוש. הוא פנה לאותו תלמיד ואמר: "לא כן! אלא ארבע דקות שהתפללתי והתחננתי לפני ה' יתברך להאיר עיני בתורתו הקדושה, ואחר כך חשבתי את התירון בדקה אחת!!!"

ארבע דקות תמימות של 'הגשה לתפילה' של צדיק וקדוש, בהשתפך נפשו לפני ה' - בוודאי בכוחן להוליד תירון של גאונות אדירה בתוך דקה אחת!

(מתוך 'טיב המעשיות')

הרב הקדוש בעל ה'בית אהרן' מקרלין זי"ע, היה מקפיד מאד על תפילה בציבור, והיה אומר שהתפילה בציבור מתקבלת למעלה כמו תפילת הצדיקים!

פעם אחת נצרך לעבור ניתוח מסוים בגופו הטהור, אך הוא סירב לגשת לטיפול רפואי זה מחשש הפסד תפילה בציבור! בנו הקדוש (הרב הקדוש רבי אשר מסטולין זי"ע) והגבאים הנאמנים המופקדים על שמירת בריאותו, ובראשם הגבאי הישיש המפורסם הרב החסיד ר' ישראל בנימין גלויברמן ז"ל, לא ידעו את נפשם - כיצד מוצאים עצה נבונה לצאת מן הסבך. הם דרשו ברופאים כיצד לרפאותו בלא שיגיע מזה הפסד תפילה בציבור.

לאחר דרישות וחקירות נמצא פרופסור אחד שאמר כי ביכולתו לערוך את הניתוח מיד לאחר תפילת מנחה גדולה, כך שבטרם עלות השחר כבר יוכל להתפלל מעריב בציבור!

ואכן נבחר 'מנין' מיוחד, מגדולי החסידים יושבי החצר, שהיו כידוע, קדושים וטהורים ומהם בעלי רוח הקודש! המניין ליווה את הצדיק אל בית הרפואה, שם עבר הרבי בשעות שלפני הצהרים את כל תהליך ההכנה לניתוח. בטרם כניסתו לחדר הניתוחים התפלל תפילת 'מנחה גדולה' בציבור תיכף בזמנה הראשון ומיד לאחריה החל הניתוח, כשהמנין המובחר עומד מבחוץ כל העת בתפילה ובתחנונים לפני ה' יתברך להצלתו ולהשיב את בריאות קדשו לאיתנה.

ואכן בסוף הלילה התברר שהניתוח הצליח, הרבי הקדוש כבר התעורר והם כולם התפללו מעריב בציבור לפני עלות השחר, לשמחת לב הצדיק!

לאחר מכן קרא מרן ה'בית אהרן' לגבאי הראשי, הרב רבי ישראל בנימין הנ"ל, שדאג וארגן את כל המנין וכו', ונתן לו ברכה בלשון קדשו "ליינג לעבן זאלסטו" (שתאריך ימים) ואכן זכה הוא להאריך ימים עד גיל מופלג ביותר, ואף זכה לעלות ארצה ומנוחתו כבוד בהר הזיתים.

מאימתי קורין את שמע

הדרן עלך

מתחילים את הש"ס
יום ראשון, ח' בטבת תש"פ

להרשמה ולהצטרפות חייגו:

02-560-9000

"בכל פעם כשעמדתי להישבר, העליתי לנגד עיני את דמותם המאירה של ענקי הדור שהשתתפו שם בסיום הקודם של 'דרשו', ושאבתי חיזוק מהתמונה המיוחדת הזאת שנחרטה לעד בזיכרוני"

במעמד הסיום הגדול ב'בנייני האומה', השתתף גם הרב יעקב א. לוסטיגמן. משם הוא הביא במיוחד ל'לקראת שבת', את הרגשות העזים שהציפו את לבו שלו ואת ליבותיהם של אלפי המשתתפים האחרים

אולי...

ואולי... אולי כל הסיבות הללו ביחד הציפו את הלב והביאו אותי לרמת התרגשות כזאת, החוצה את גבול העפעפיים, וזולגת לה יחד עם הדמעות המתגלגלות על הלחיים...

יריית הפתיחה נשמעה, הסיום הראשון יצא לדרך. כ"ק מרן אדמו"ר מערלוי, התרגש מאוד באמירת הסיום וההדרן, וסחף אתו את אלפי הנוכחים במעמד המרומם והנשגב.

התזמורת בהרכב של עשרות כלי מיתר ונשיפה הרקידה את הקהל בצלילים עולים ותוססים, בעלי המנגן היטיבו לכבד מגרונם את התורה ולומדיה, המקהלות השונות השתלבו יחד לכדי יצירה מוזיקלית שאין דומה לה, ומעל הכל מרנן ורבנן אדירי התורה וגדולי החסידות השרו רוח של קדושה על הנוכחים.

כל אחד ואחד ממשתתפי הסיום הרגיש כי רחב לבו כאולם, לקלוט אל תוכו את ההתרגשות האדירה, לבטש את עצמו בקול של תוכחה עצמית המלקה את בתי המסתור שבעומק הנפש בשאלה הנוקבת ויורדת עד לתהומות העמוקים ביותר בנשמתו: "קבעת עתים לתורה?" מהדהדת אותה שאלה נצחית בתוככי לבבו, "ואם קבעת, האם היטבת לנצל את העתים הללו לימוד רצוף? האם

עיניים בורקות. זה היה הדבר החזק ביותר שתפס את תשומת לבי באותם רגעים גדולים ומרגשים. לא היו אלו עיניו של אדם אחד בלבד, אלא של כל אותם עשרות אנשים שעמדו ברדיוס של כעשרה מטרים מסביבי.

תנאי הראות ששררו באולם החשוך למחצה, לא אפשרו לי להבחין מה מתחולל ברדיוס הרחב יותר, אבל לבי אמר לי שתמונת המצב שם זהה לחלוטין לזו שבסביבתי הקרובה.

מדוע בורקות העיניים?

סיבות רבות לדבר. אולי היה זה בגלל השירה הסוחפת שהרקידה את הסביבה כולה וסחפה את כולנו אל על... אולי היה זה הקדיש הגדול שנאמר בבהירות וברהיטות על ידי יתומיו הצדיקים של אותו בן עליה מבכירי חתני 'קנין ש"ס', הגאון רבי אהרן אייזנבלט, אשר נסתלק בחטף בשלהי חודש ניסן תשע"ט, לאחר שסיים להתכונן למבחן הגדול בו אמור היה להיבחן כמעט על הש"ס כולו, עם התוס'. ואולי היתה זו התרגשות כללית, של כולנו, על כך שזכינו זה עתה לחוות את הרגעים הנשגבים הללו, הרגעים בהם נערך הסיום הראשון מבין שרשרת סיומי הש"ס שייערכו בשבועיים הקרובים ברחבי העולם כולו...

השקעת את כל כולך בתורה בעתותיך אשר קבעת בהן לעבוד את בוראך?"

מנת חיזוק נוספת

ואותו לב ענק, מסוגל להכיל לא רק את אותה דרישה עצמית, אלא גם ובעיקר את ההתחזקות והקבלה לעתיד, מכאן ולהבא: בוודאי שאעשה כל מאמץ כדי שבעוד שבע וחצי שנים, אוכל לעמוד כאן ולהשיב תשובה חיובית יותר לשאלות הנוקבות והיורדות אל שורשי העמוקים של הנפש, מרעידים אותה ומרטיטים את נימיה, עד האחרון שבהם.

"אתה לא מבין איזה מאמץ אדיר עשיתי כדי להשיג כרטיס לאירוע המיוחד הזה", מספר לי אחד ממשתתפי המעמד, הרב אליהו שפיצר, כשהוא עדיין מתנשף לאחר שרקד בכל עוז לכבודה של תורה...

איך הוא רקד, בוודאי תשאלו, הרי מי שמכיר את האולם הגדול בבניי האומה יודע שאולם מדורג הוא, ואין בו רחבת ריקודים כלל וכלל.

אלא שכשמדובר בשמחת התורה, מסתבר שמדרגות אינן מכשול בפני השמחה המתפרצת, והחוסר ברחבת הריקודים אינו פקטור כלל וכלל לבחינת העובדות. הנה כי כן, עובדה היא שאנשים רבים הצליחו למצוא לעצמם מקום לרקוד בו, ואפילו מעגלים קמו והיו שם, בין המדרגות, במעברים הצרים, ובכל מקום אפשרי.

"לפני שבע וחצי שנים", מוסיף ר' אליהו, "השתתפתי במעמד הסיום הגדול של 'דרשו' ביד אליהו. אני זוכר את רבינו הגר"ש ואזנר שעמד שם ושיבח את 'דרשו' על מפעלותיו הכבירים, ואת לומדי 'הדף היומי' שסיימו אז את המחזור הי"ב. אני זוכר את מרן הגרא"ל שטיינמן ואת פניו המאירות, את כל גדולי ישראל שנכחו שם והרעיפו שבחים נפלאים כל כך על לומדי 'הדף היומי' וביתר שאת על אלו מביניהם שגם חוזרים על תלמודם ואף מעמידים את ידיעותיהם בכור המבחן.

"באותם רגעים נשגבים גמלה בלבי ההחלטה להצטרף למעגל הלומדים, והפעם להתחיל ולסיים את הש"ס כולו, ולהיבחן עליו.

"לא אחד ממך, זה לא היה קל. היו תקופות שזה אפילו היה קשה מאוד. כמעט נשברתי, אבל בכל פעם כשהרגשתי שהשבירה מתקרבת, העליתי לנגד עיני את דמותם המאירה של ענקי הדור שהשתתפו שם באותו המעמד, ושאלתי חיזוק מהתמונה המיוחדת הזאת שנחרטה לעד בזיכרוני.

"עכשיו הגעתי לכאן", מסיים ר' אליהו, "לא רק כדי לחגוג את

הסיום, אלא בעיקר כדי לקבל מנה נוספת של חיזוק, כדי שיהיה לי כח להחזיק מעמד שבע וחצי שנים נוספות".

את השיחה הקצרה אנחנו מסיימים כשהגאון רבי משה הלל הירש שליט"א, מתחיל לשאת מדברותיו, ועוסק בענייני דיומא, ובמסירות הנפש המיוחדת של המכבים, אשר כמוה יש בכל דור ודור על ידי יחידים שקמים ועושים מעשה כדי לסייע לדור כולו, כמו ארגון 'דרשו' שקם ועשה מעשה להעמדת לימוד 'הדף היומי' על תלו, מתוך חזרה ושינון, דבר שלא היה קודם לכן בהיקפים גדולים כל כך.

הברכה המיוחדת...

ראש ישיבת מיר הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל נעמד להתחיל את הש"ס, ובכך הוא נותן את האות למאות אלפי יהודים בכל רחבי העולם, שבעקבותיו יתחילו גם הם ללמוד את הש"ס במסגרת המחזור הי"ד של 'הדף היומי'.

הלב רוטט מהתרגשות, משק כנפי ההיסטוריה נשמע בחלל האולם. הכל דרוכים למוצא פיו של ראש ישיבת מיר: "מאימתי קורין את שמע"...

גדולי התורה והחסידות יוצאים מהאולם לקול צלילי התזמורת המלווה אותם בשירה לכבודה של תורה, הקהל כולו עומד על רגליו, וזאת עבורי הזדמנות טובה לנסות ולדוג מרואייני נוסף שיספר לי קצת על ההרגשה שהוא חווה ברגעים אלו:

"אני נמצא כאן עם שלושה מילדיי", מספר לי היהודי המבוגר שתפסתי בסיעתא דשמיא, "הנה, אתה רואה? שם... בשורה 21... אל תשאל איך הצלחתי להשיג ארבעה כרטיסים כי אני עצמי באמת השגתי רק אחד. שלושת הילדים שלי, קיבלו כל אחד כרטיס בזכות עצמו, הם כולם נבחנים ב'דרשו', ולכן אני גם לא אגיד לך מה שמי, כדי שלא יהיה עין הרע... אתה יודע איזו שמחה מציפה אותי עכשיו? שלושה ילדים מסיימים את הש"ס. בן כמה אתה? הילד שלך גם מתחיל ללמוד את הש"ס? אני מברך אותך ביום שמחתי שתזכה גם אתה שהוא יסיים את הש"ס פעם אחר פעם, ובעזרת ה' יצטרפו אליו גם אחיו הקטנים, ובעוד 20 שנה תעמוד גם אתה במעמד סיום הש"ס כחתן בין חתנים, עם כל ילדיך המסיימים את הש"ס".

את האמת... הברכה הזאת ריגשה אותי כל כך שנותרתי עם פה פעור ולא הספקתי לשאול אותו את כל השאלות שהכנתי מראש כדי לשאול את המרואיינים שלי. בכל מקרה לא נשאר לנו זמן לנהל שיחה, כי האירוע ממשיך במלוא הקצב, ומי שעוצר בצד כדי לשוחח לרגע קט, מחמיץ את ההמשך... עם כזאת השקעה וכזאת הפקה מיוחדת במינה, אף אחד אינו מוכן להפסיד את החלק הבא.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

...הנה ימיה
ומלאה הארץ

דרשו
הסיום העני

הודעות

בהתקרב המעמד הגדול והמרכזי של סיום הש"ס ב'יד אליהו' לכבוד התורה ולומדיה, לייקר ולרומם את בני החבורה העמלים ויגעים בתורה, בשינון ובחזרה, משפחת נבחני דרשו - בתוך כלל ישראל השמח בשמחת מצווה לגומרה של תורה ועבד יומא טבא לרבנן ותלמידיהון.

אנו שמחים להודיע כי בימים אלו יפורסמו מוקדי חלוקת הכרטיסים. והזכאים לכרטיס יקבלו הודעה טלפונית על כך

להלן כמה הוראות חשובות לבאי המעמד, נבקשכם לקרוא היטב ולהקפיד על כל הפרטים כדי למנוע עגמת נפש וקשיים בהמשך.

במעטפה שתקבל מצורך כרטיס כניסה מנייר. על מנת להיכנס למעמד הגדול שיתקיים אי"ה

ביום חמישי י"ב טבת ביד אליהו - תל אביב,

יש צורך להציג כרטיס זה. אין אפשרות כניסה ללא הצגת הכרטיס. שים לב! חובה להקפיד על שלימות הכרטיס.

בכניסתך לאולם, אנא הקפד על ישיבה במקום המיועד עבורך כפי המצוין בכרטיס ובהתאם למס' השער, השורה והכסא. השקית המונחת על הכיסא מיועדת עבורך ובה חוברת מיוחדת לכבוד סיומי הש"ס, עוגות ושתיה.

**כרטיס
כניסה
לכינוס
הסיום
העולמי
תש"פ:**

פתיחת הדלתות בשעה 17:00 ותחילת המעמד אי"ה בשעה 18:00 בכל מקרה לאחר השעה 18:30 הכרטיס שקיבלת הופך לכרטיס על בסיס מקום פנוי ויתאפשר להכניס לאולם על בסיס מקום פנוי אורחים אחרים למקום אותו קיב

חשובות

המתנה במעטפה מצורף **כרטיס מגנטי - 'כרטיס המתנות'** איתו תוכל לקבל את מתנות הספרים בכינוסי הסיום העולמי של 'דרשו'.

חלוקת המתנות בדוכנים המיוחדים. הדוכנים יפתחו מיד בסיום האירועים. לא ניתן לקבל את מתנות הספרים במועד אחר. כל משתתף זכאי לכרטיס מתנות אחד בלבד. הכרטיס הוא אישי ואין להעבירו.

מכירת הספרים בהנחה מיוחדת באמצעות - **'כרטיס ההטבות'** המצורף, ניתן להשתתף ולרכוש 'ספרי דרשו' בהנחות מיוחדות, בכינוסי הסיום העולמי של 'דרשו'. ההשתתפות במבצע הגדול, היא אך ורק באולמות הכינוסים של הסיום העולמי. כל משתתף זכאי לכרטיס אחד בלבד. הכרטיס הוא אישי ואין להעבירו. המבצעים למשתתפים בלבד, ואסורה הרכישה לצורך מכירות.

במתחם יד אליהו **יוקמו דוכנים למכירת הספרים**, דוכנים מיוחדים למכירת עודפים של ספרי דרשו החל משקל אחד לספר/קונטרס. כמו כן יופעלו דוכנים למכירת ספרי דרשו, כאשר בהוספת 10 שקלים בלבד תוכל לקבל את הסטים או הספרים שהזמנת ישירות לביתך.

לתשומת לבך: ישנם מאות ממתנינים לקבלת כרטיסים שעקב הביקוש הגדול לא הצלחנו לספק להם כרטיסי כניסה. אם קיבלת כרטיס מיותר או אם אין באפשרותך להגיע למעמד הגדול, אנא, פנה אלינו עוד היום למוקד 'דרשו' 02-5609000 על מנת שנוכל לאסוף את הכרטיס ולהעניק אותו לממתנינים (אי הגעה לאירוע ללא הודעה תצוין במשרדנו, לאירועים הבאים).

הסעות: להזמנת מקום להסעה למעמד ביד אליהו - אנא פנה למוקד ההסעות: 073-76-83-733

"מצאתי את עצמי לאחר אירוע לילי, כבר מוכן להיכנס למיטה, השעון כבר הראה על שתיים וחצי בלילה, הרגשתי שאני צונח מעייפות. אך ברגע שלפני האחרון קלטתי: הכל עומד על כף המאזניים!"

סדרת שיחות עם אנשים מופלאים - נבחני דרשו והפעם עם הרב שמעון בקר מנהל ת"ת צאן קדשים

הרה"ח ר' אהרן כהן

הרב שמעון בקר מנהל ת"ת צאן קדשים

הרעיון להצטרף ל'דרשו' ולהיבחן כל חודש על הלימוד. "בתחילה", הוא חוזר כשבע שנים אחורה, "לא ידעתי להעריך לנכון את התועלת שבמבחן, אך במשך הזמן הפנמתי די מהר שאת הרווח של המבחן פשוט חבל לפספס. יכולים שני אנשים להשקיע וללמוד", הוא מפרט בהתלהבות, "אך בהמשך נראה בבירור ההבדל הגדול. עצם העניין שאתה הולך להיבחן גורם לך לעצור ולהתעקש להבין כל קטע בגמרא ואף להתעמק בהבנת דברי רש"י, כך שכל הלימוד נעשה ברמה הרבה יותר מובנת וברורה".

איך עושים את זה?

"קודם כל נראה לי שאין מישהו החושב באמת שיש קיצורי דרך", הוא מחייך כבעל ניסיון. "ברוך ה', אני לומד כל חודש את הלימוד לפחות ארבע פעמים. כל יום אני לומד את הדף החדש עם חברותא, אחר אני חוזר ולומד שוב את הגמרא של אתמול עם פירוש רש"י בהבנה ברורה ובהירה, ולאחר מכן אני חוזר ועובר יותר מהר על הגמרא של שלשום, כשלקראת המבחן, ביום חמישי, ליל שישי ולפני המבחן אני עובר שוב 'די מהר' על כל הלימוד החודשי וניגש למבחן לקצור את הפירות".

למה אתה לומד דווקא בסדר הזה? אנו מעוניינים לשמוע.

"ביום הראשון בדרך כלל כמעט לא מבינים טוב את הדף, רק רואים וקולטים את המושגים הפזורים בדף, אך למחרת כשאני חוזר לאחר שכבר גם התקדמתי עם הדף החדש, אז אני מרגיש שהודו לה' אני מבין טוב את הדף. לאחר מכן אני חוזר ביום השלישי על הגמרא עצמה להכניס את הלימוד לזיכרון, כשכמובן, לקראת המבחן עובר שוב לרענן את הלימוד..."

האמת תיאמר, כי כבר כמה פעמים עלתה ההתלבטות, אולי כדאי בתקופה זו להתמקד דווקא באלו האנשים הנבחרים בכל חודש על הלימוד החודשי, כשאי"ה בהמשך, לאחר ההתחלה המחודשת נחזור לשוחח עם נבחני 'קניין ש"ס'; כך נגרום ליהודים, אפילו כאלו שלא נראה להם שהם יכולים להצליח ב'קניין ש"ס', שיצטרפו לכל הפחות למבחרים החודשיים.

לעת עתה המשכנו כבעבר. אם כי אכן ישנו הצורך להבליט מה שחברי 'קניין ש"ס' חוזרים ומדגישים: אף אלו המעוניינים לזכות להיות מלגיונו של מלך המובחרים בעם, חברי ונבחני 'קניין ש"ס', העיקר צריך להשקיע ביסוד - ללמוד ולהבין טוב את הלימוד, ואז להצליח לדעת ולזכור את המבחנים החודשיים.

לאחר מכן מגיע שלב מתקדם של שינון ומבחן על חומר של כארבעה חודשי לימוד על 120 דפי גמרא, כשלאחר מכן עוברים לשלב הגבוה והמיוחד של 'קניין ש"ס' - בו זוכים להיבחן בכל חצי שנה מחדש את כל חומר הלימוד מתחילת המחזור במסכת ברכות עד לשלב המכריע והנכסף של המבחן הגדול על כל הש"ס כולו.

השבוע התגלגלה לידינו שיחה מפעימה ומרתקת, בלתי מתוכננת בכלל, עם אחד מחשובי הנבחרים מדי חודש על חומר הלימוד החודשי, כך שבהחלט ראיתי בזה השגחה פרטית לזכות ותועלת הציבור. קראו ויחי רצונכם...

"אתה זה מהשיחות של 'קניין ש"ס'? נשאלתי ברגע שצינתי את שמי. בכל שבוע אני מדפדף מיד לסוף ה'לקראת' לקרוא את השיחות המיוחדות. זה פשוט מדרבן אותי", ציין ברגש עוד לפני שזכיתי להתוודע לסיפורו המדהים.

בהמשך כבר התוודעתי לשמו, ובעיקר קלטתי שלא סתם הוא נהנה מקריאת השיחות עם חברי 'קניין ש"ס'. בן שיחתי הוא הרב שמעון בקר, מנהל תלמוד תורה 'צאן קדשים' בבית שמש ומנהל כולל 'עמלי תורה' בעיר, הזוכה בעוד פחות מחודש לחגוג את סיום הש"ס בפעם הרביעית + סיום מחזור שלם של השתתפות במבחן החודשי. אך בל נקדים את המאוחר.

איך הכל התחיל? חוזרים אנו להתחלה.

"היה זה בסוף המחזור הקודם בו זכיתי לראשונה לסיים את כל הש"ס בסדר 'הדף היומי'. אז חשבתי לעצמי 'שוב ללמוד אותו דבר?! אולי אתקדם ואדע כראוי את הלימוד?', כך נכנס לי בסייעתא דשמיא

ללמוד ולדעת.

"בנוסף", הוא מפטיר בהנאה, "לצד המבחנים החודשיים על 'הדף היומי' מציעים ב'דרשו' תכנית מיוחדת שכשמה כן הוא 'קניין משניות' - במסגרתה לומדים בתוכנית מפורטת ומוגדרת כעשרים משניות בחודש במסכתות שאין עליהן גמרא כסדר זרעים וטהרות, ואף בכל חודש ישנו מבחן עליהן. כך", הוא חותם, "אי"ה בסיום הנוכחי אזכה לציין סיום הש"ס בשלמות עם כל המשניות!".

אגב, אם מותר לשאול מהן התכניות להמשך?

"האמת", הוא עונה די ברצינות, "כבר תקופה ארוכה שאני מתלבט בעצמי האם להוסיף בלימוד תוס' או לחלופין להצטרף לקניין ש"ס". וכן ארשה לעצמי לציין עוד משהו טוב שהרווחתי בזכות הצטרפותי למבחנים: לאור ניסיוני האישי על התועלת הגדולה בלימוד במסגרת מבחנים מחייבת, זכיתי והקמנו כולל בקהילתנו בעיר בית שמש הלומדים עם תכנית מוגדרת במסגרת מבחנים מדרבנות, כשאף בכל שנה מתקיים מבחן כולל. למעשה, אני מקווה שה' יאיר עיני בקרוב, איך ולהיכן להתקדם בתורה".

מה תוכל להעביר ולהעשיר מניסיוןך לתועלת רבבות הקוראים?

"תחילת דרכי בלימוד 'הדף היומי' לא הייתה בתחילת מחזור חדש אלא דווקא להיפך. הצטרפתי ללימוד כשאחזו כמו עכשיו בלימוד מסכת נדה. אני נזכר עכשיו", הוא נרגש, "היה זה מו"ר הבלתי נשכח רבי לייב מינצברג צוק"ל שעודדני נמרצות להצטרף ל'דף היומי', באומרו שכפי שכדאי להגיע עשר דקות לפני התפילה להתכונן כך שהתפילה נעשית בהתלהבות לאחר שהמנוע כבר התחמם... כך לגבי הלימוד - תצטרף כבר במסכת האחרונה, שעד שיתחילו ברכות אתה כבר תהיה בעניינים.

"לענייננו", הוא מסיים בלהט, "בשבועות אלו, כל כמה ימים מתחילים פרק חדש במסכת נדה - האחרונה שבש"ס, הייתי מציע לכל אחד לא להתפתות ולחכות למסכת ברכות. תתחילו כבר עכשיו, ובעזרת ה' יתברך במסכת ברכות כבר תהיו בעניינים. יה"ר נזכה כולנו ללמוד ולדעת את דברי תורתנו הקדושה.

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
כתבו ל: a0533185209@gmail.com

"אגב", הוא מציין, "במבחן האחרון יצא שהיה מבחן על 35 דף כולל הדף של יום המבחן, כך שלא הספקתי ללמוד ארבע פעמים את הדף של יום המבחן. בליל שבת התיישבתי ללמוד ולחזור על הדף, כי הרי לא הספקתי לחזור על הדף ארבע פעמים. אבל אבא, המבחן כבר היה?', התעניין בני שיחי'. כמובן, הסברתי לו שלאחר שנכנסים לעניין הלימוד כבר נעשה לאינטרס אישי שאנו רוצים להצליח ללמוד ולזכור בלי קשר למבחן שמהווה בעצם אמצעי למטרה...".

איך באמת מצליחים לעמוד באתגר להצליח בכל חודש?

"ברור", הוא נשמע נחרץ, "שאי אפשר להצליח בשיטת 'מצליח', כן או לא. אחרי שמחליטים להצטרף ללימוד הדף היומי בכלל ובפרט למסגרת המבחנים, חייבים לדעת: יתהפך העולם, את הדף חייבים ללמוד. אני אישית, בתחילת הדרך עדיין לא הייתי מורגל לתכנן הכל מראש. אני זוכר שפעם מצאתי את עצמי אחר אירוע לילי, כבר מוכן להיכנס למיטה, השעון כבר הראה על שתיים וחצי בלילה, הרגשתי שאני צונח מעייפות. אך ברגע שלפני האחרון. קלטתי: הכל עומד על כף המאזניים!

"התיישבתי מול הגמרא, החזקתי בכוח את העיניים ולמדתי את כל הדף. כמובן שלמחרת עברתי שוב על הדף להבין באמת את הדף, אך העיקר שעל הקביעות לא ויתרתי. כיום", הוא מציין באושר, "לאחר שנים של לימוד 'הדף היומי' הדברים כבר מתכוננים מראש, כך שאני כבר לא נצרך ללמוד בשעה שתיים וחצי בלילה..."

"אצלנו בקהילת ה'מתמידים'", הוא מפרט לדוגמה, "נוסעים בכל שנה בשבת 'לך לך' לשבת התאחדות במירון, כשכבר יוצאים מהערים ביום ששי בבוקר. אזי אני משלים כבר ביום חמישי את הלימוד לימי שישי ושבת. כמובן, שבאם יש זמן ללימוד אז אני עובר ולומד שוב את הדף...". הוא מדגיש כמובן מאליו.

איזו עוד מעלה תוכל לציין במבחני 'דרשו'?

ישנן הרבה מעלות, אך נראה שמי שבאמת מעוניין לדעת את זה אני פשוט ממליץ לו לבוא ולבקר במוקדי המבחן הפזורים בכל הארץ. מדהים כל פעם מחדש להיכנס ולראות את כל הסוגים והגוונים בציבור החרדי מאוחדים יחד בתורתנו הק', כשלכולם השאיפה האחת: לזכות לדעת את תורתנו הק'. כמובן", הוא מציע באושר, "עדיף לנסות מבחן אחד ולטעום את הטעם הערב והסיפוק של

”תמיד רציתי להיבחן על הש"ס, אבל את הדחיפה הגדולה קיבלתי כשהשתתפתי בסיום הש"ס הגדול של 'דרשו' בסיום מחזור 'הדף היומי' הקודם. חזרתי הביתה מלא התרגשות, והחלטתי שאני רוצה להשקיע הרבה יותר. ההחלטה הזו הייתה כ"כ חזקה שמאז רק העליתי את הקצב, קבעתי יעדים חדשים והרחבתי את ידיעותיי. לארגון 'דרשו' אני אומר 'שלי ושלכם שלו הוא'.”
(הרב יעקב שרגא רוזנברג)

דרשו
איד

גם אתה יכול להיות 'דרשו' איד'
התקשר ובחר לך מסלול 02-56009000

אלפים חגגו את סיום הש"ס העולמי של 'דרשו' לכבודה של תורה בבנייני האומה בירושלים

"לי ברור כעת במאה אחוזי ודאות, שכל מי שנמצא כאן, יוצא מהמעמד המיוחד הזה כשבלבו חשק עז להצטרף ללומדי 'הדף היומי', ולהשתתף בסיום הבא כיהודי שמסיים את הש"ס, לאחר שחזר עליו ונבחן מדי חודש בחודשו"

שיחה עם עובדי 'דרשו', בשולי המעמד הכביר שהתקיים ב'בנייני האומה' ופתח את שרשרת אירועי סיום הש"ס בארץ ובעולם

הרב יחיאל יהושע גולדברג

הרב נתן ויינרטון

הרב שמעון דייטש

אושר עילאי וענוות חן

"אבל בתוך כל המארג האדיר הזה והאירוע המרומם הזה, אני יכול לומר שהתרגשתי במיוחד כשיתומיו של הרב אייזנבלט זצ"ל אמרו את הקדיש, כשראיתי את גדולי התורה והחסידות מפארים בנוכחותם את המעמד המיוחד הזה, וכשראיתי את חתני 'קנין ש"ס' שמגיעים לכאן כדי לחגוג את סיום הש"ס עליו הם נבחנים בפעם אחת מתחילתו ועד סופו.... בשום מקום בעולם אי אפשר לראות כזה אושר וענווה שרואים על פניהם הטהורות של חתני 'קנין ש"ס'.

רק כדי לראות אותם, היה שווה כל המאמץ..."

"והריקוד המיוחד שסחף את האולם אחרי הסיום ואמירת ההדרן והקדיש... ראיתי את הריקודים הנלהבים? ראיתי איך אנשים פילסו לעצמם דרך ופשוט יצרו לעצמם מקום כדי לרקוד? זה מה שאני לוקח איתי מהמעמד הנשגב הזה."

הרה"ג ר' נתן וינרטון, העומד בראש מערך השיעורים של 'דרשו' ברחבי הארץ, מצטרף להתלהבות של הרב דייטש: "זה לא האירוע הראשון וגם לא האחרון של 'דרשו'. זכיתי לקחת חלק בכמה וכמה אירועים, בהם גם אירועי סיום הש"ס, ואני אומר לך שההתרגשות הזאת היא מיוחדת. לכל מעמד סיום יש את הזווית הייחודית שלו. משהו שלא היה לפניו ולא יהיה אחריו. הסיום הזה גם הוא מיוחד במינו, ובכל פעם מחדש אני מרגיש שהגעתי לשיא השיאים של ההתרגשות שהלב יכול להכיל, עד שמגיע מעמד הסיום הבא ומוכיח לי שאפשר להתרגש לא פחות, ואף יותר..."

הרב יחיאל יהושע גולדברג, הצטרף רק באחרונה לצוות עובדי 'דרשו', וזה לו מעמד הסיום הראשון של 'דרשו' בו הוא

יעקב א. לוסטיגמן

מוצאי שבת קודש, חנוכה תש"פ, 'בנייני האומה' בירושלים: חשמל באוויר. זאת ההרגשה השוררת באולם הענק והעמוס מפה לפה. ההתרגשות בשיאה, זהו המעמד הראשון בסדרה הארוכה של מעמדי סיום הש"ס שיתקיימו בעז"ה ברחבי הארץ והעולם כולו. אנחנו זכינו להיות כאן, לפתוח את החגיגות ההיסטוריות לכבודה של תורה, עם סיום המחזור הי"ג של 'הדף היומי'.

זה הזמן לשוחח מעט עם מי שעבדו מאחורי הקלעים, נערכו והתכוננו, תכננו ותיאמו, עמלו ופעלו ללא לאות, כדי שנוכל להגיע למעמד הזה ולשמוח בו שמחה אמתית לכבודה של תורה.

אחד האנשים שבזכותם האירוע הזה כל כך מוצלח, הרב שמעון דייטש, מנהל פרויקטים ב'דרשו', ומי שהופקד מטעם 'דרשו' על התיאום והסנכרון בין כל הגופים, החברות והגורמים המתחברים יחד להפקתו של אירוע אדיר שכזה.

"אני לא יכול לתאר את ההתרגשות", אומר הרב דייטש, "אלו רגעים מאוד מיוחדים לכל עם ישראל וגם לי באופן פרטי. לעמוד כאן ולראות את כל העבודה הסיזיפית שנמשכה חודשים ארוכים, מתחברת לאירוע אחד גדול ומיוחד כל כך, זאת חוויה עוצמתית מאוד. הפעמים הרבות שסיירתי באולם, הפגישות הרבות שהייתי שותף להן, להכין כל פרט, ממש כל פרט, הכל נלקח בחשבון, מי יעמוד אפה, מתי ישירו את השיר הזה, ולהיכן יופנה אור הזרקורים בכל רגע ורגע במהלך האירוע. כשאתה רואה את כל זה מתרחש בפועל, זה כמו חלום. לא להאמין..."

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרוך** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש
שלוחה 2/3-4

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית
שלוחה 2/6

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הר"ר **יחיאל גולדברג** הי"ד
עדכונים על סיום הש"ס • עברית/אידיש
שלוחה 6

הרב **יוסף מגנוז** שליט"א
הדף היומי בבלי • צרפתית
שלוחה 2/5

שידורים חוזרים
ממעמד סיום הש"ס בבנייני האומה
ומאירועי דרשו
שלוחה 5

שידורים חיים
מעמד סיום הש"ס ביד אליהו
שלוחה 8

הר"ר **אברהם פוקס** הי"ד
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3/1

הר"ר **יחיאל גולדברג** הי"ד
הפותח בכל יום - באידיש
שלוחה 3/2

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

במסגרת התכנית לומדים דף ליום רק בימים בהם מתקיימת מסגרת הלימודים בכולל, שהם חמשת ימי החול, לא כולל שישי ושבת, מועדים ובין הזמנים

שיחה מיוחדת עם הרה"ג ר' טוביה בן פזי - במסגרתה הצבנו בפניו את כל השאלות, וקיבלנו את כל התשובות על התוכנית החדשה של דרשו 'דף הכולל'

"כאמור התכנית הוקמה עבור הכוללים, אולם בהחלט מיועדת ומשתלבת גם ליחידים ולשיעורי תורה המותאמים לתכנית זו. גם הרישום ב'דרשו' נעשה הן לכוללים וקבוצות, והן ליחידים".

אתם סבורים שהתכנית תביא תועלת של ממש לאברכים ולמסגרות הכוללים, דווקא בגלל שזו תכנית לימוד המאחדת את כולם?

"הניסיון מלמד אותנו שיש תועלת מרובה הן להנהלות הכוללים והן לאברכים ע"י תכנית לימוד קבועה מראש, כאשר עצם מחזור הלימוד והתקדמות של הציבור הרחב יחד - מחייב את כולם להתקדמות מתמדת.

"בנוסף מי שבא לקבוע לעצמו סדר של לימוד ש"ס במסגרת של כולל, צריך שתהיינה לו אפשרויות מעבר מכולל ללימוד באותה מסגרת בכולל אחר או באופן פרטי עם חברותא וכדו', רק כך יוכל לעבור כברת דרך ארוכה של לימוד בחבורה לאורך זמן כסדר.

"ובלי כל קשר לחלקים הטכניים, עצם העובדה שיש חבורה ענקית של אלפים הלומדים באותה המתכונת, הדבר נותן חיזוק לכולם, ומאפשר להם להמשיך ולהתחזק לאורך זמן במסגרת אותה החבורה".

"ומעל לכל האמור לעיל, מדובר הרי בתוכנית של 'דרשו' שדואג לעניין של המבחינים, מה שכולל כתיבת מבחינים, הפצתם, הפעלת מוקדי בחינה, איסוף המבחינים, בדיקתם ומתן ציון לכל מבחן, וכמובן גם המלגות, כל אלו מבוצעים לקהל של אלפי לומדים

לנוכח ההצטרפות ההמונית לתוכנית 'דף הכולל', ולאחר שאלפי אברכים כבר הצטרפו, פנינו להרה"ג ר' טוביה בן פזי, ראש חבורה בכולל ש"ס ברציפות' בראשותו של הג"ר משה פרנס, המלווה את התוכנית לאורך שלבי הקמתה, וביקשנו לשמוע מפיו אודות התוכנית, האופן בו יתבצע הלימוד בפועל, והתועלת המיוחדת שיכולים אברכי הכוללים מהלימוד במסגרתה.

אולי תסבירו לנו קודם כל מה היא התוכנית ומה הרעיון העומד מאחוריה?

"דף הכולל זו בעצם תכנית ללימוד הש"ס באופן המתאים ללימוד בהיכלי הכוללים", אומר הרב בן פזי, "במסגרת התכנית לומדים דף ליום רק בימים בהם מתקיימת מסגרת הלימודים בכולל, שהם חמשת ימי החול, לא כולל שישי ושבת, מועדים ובין הזמנים.

"מחזור הלימוד מתפרס על פני תקופה מקבילה של שני מחזורי לימוד הדף היומי בדרך של דילוגי מסכתות. המסכתות עליהן דלגו במחזור האחד יילמדו במחזור שאחריו, וחוזר חלילה. חוץ מהדילוגים, הש"ס נלמד כסדר באופן שעוסקים בכל מחזור בכל סדרי הש"ס, ואת המסכתות ברכות, נדה, בבא מציעא וביצה, לומדים פעם נוספת גם במחזור השני.

"שאר הימים בהם אין את מסגרות הכוללים, הינם ה'ריווח שבין פרשה לפרשה' לעיון וחזרה לאוקמי גירסא. עם זאת, ישנה תכנית משנית - 'תכנית ההשלמה' המחולקת עם סדר לימוד מיוחד לימים אלו כפי שנסביר בהמשך".

למה בעצם נדרשת תוכנית כזאת? היא מביאה בשורה מיוחדת לאברכי הכוללים?

"בשנים האחרונות הולכת וגוברת בהיכלי הכוללים הדרישה ללימוד הש"ס בהספק מתוך רצון להגיע לידיעת הש"ס, ועל דרך זו נפתחו כוללים רבים.

"לצורך יצירת הספק לקנין הש"ס, יש תועלת מוכחת בתכנית ציבורית רחבה הקובעת את הקצב מראש. ומכיון שהמטרה המרכזית בכולל הוא הלימוד בחבורה, ובדרך כלל כל אברך לומד גם עם חברותא, הרי תכנית לימוד שתכלול גם ימים שאין בהם את מסגרת הכולל, לא תתאים בדרך כלל למטרת הכולל.

"לשם כך פותח 'דרשו' בשליחות מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א, ובהכוונת גדולי מרביצי התורה בעלי נסיון רב בהכוונת הכוללים - תכנית עולמית עבור הכוללים המתאימים לכך.

יוכלו הלומדים לקנות ידיעה של ממש בכל חלקי הש"ס. כמו כן אילו היה נלמד הש"ס כסדר, ללא דילוגים, היו עוסקים באותו הסדר שנים רבות. דבר זה אצל רבים מהלומדים הוא חסרון גדול מכמה טעמים ידועים.

"רבות הושקע בחלוקת המסכתות לשני המחזורים באופן שיסתדרו כמה עניינים: קודם כל הושם דגש על העיתוי הנכון לתחילת מסכתות במסגרת של הכולל. כמו כן את רוב המסכתות הארוכות מתחילים בתחילת הזמן. בשני המחזורים ישנם מסכתות ארוכות וקצרות. ובנוסף תחילת לימוד סדרי הש"ס סודרו בקירוב לתחילת לימודם בדף היומי הרגיל. ובאופן כללי ישנה חפיפה בין שתי התכניות, כך שיש קשר בין הנושאים הנלמדים.

"כאמור לימוד הש"ס בלימוד שבהיכלי הכוללים אורך כחמש עשרה שנה, שהם שני מחזורים של דף היומי. אולם יש אברך שילמד בהיכלי הכוללים 'דף הכולל' כמחצית מהזמן הנ"ל ויסיים הש"ס. וכגון מי שבלימוד נשים נזקקן מסתפק במה שלמד בישיבה, הרי נצרך לו הלימוד במסגרת זו רק כשמונה שנים. כך גם מי שלומד גם את 'תכנית ההשלמה', מסיים את הש"ס תוך מחזור אחד."

למה באמת חשובה כל כך החפיפה בין 'דף הכולל' ל'דף היומי'? "המטרה היא לאפשר לכל לומד באחד המסלולים הללו, לעבור למסלול האחר בלי קושי מיוחד. כך אברך יכול לבחור איזה סדרים בש"ס הוא לומד במסגרת הכוללים של 'דף הכולל'. ובאיזה סדרים שבש"ס ילמד במסגרות אחרות. בנוסף, ישנה תועלת בעיסוק באותם נושאים שעוסק כלל הציבור לומדי דף היומי, ושמירה על קשר עם סדר הלימוד של כלל ישראל."

לרישום כוללים ל'דף הכולל'

הרב אהרן אתרוג: 053-313-1919

לייעוץ לראשי הכוללים והסבר על התוכנית

הרה"ג ר' חיים קריזר: 0527179048

להצטרפות לתוכנית ללומדים פרטיים

ניתן לפנות למשרדי 'דרשו': 02-560-9000

בבת אחת, מה שכמובן נוח יותר לנו בארגון וגם ללומדים עצמם, והמרוויחים הגדולים הם ראשי הכוללים שאינם צריכים להשקיע מאמץ בכתבת מבחנים ובבדיקתם, והעבודה הזאת נעשית באופן מלא על ידי 'דרשו' שיש לו ניסיון של שנים רבות בכתבת ועריכת מבחנים במקצועות התורה השונים."

הזכרתם מקודם את 'תכנית ההשלמה', נשמח אם תרחיבו בעניין זה...

"אם נחשב את הזמנים שבהם אין כולל, נגלה שמדובר בכ-45 אחוז מימי השנה. זה כולל ימי שישי ושבת, ימי מועדים וימים טובים, וכמובן חודשי בין הזמנים.

"הימים הללו נועדו במסגרת התוכנית לימים של חזרה ושינון הנלמד, כדי שיעמדו דפי הכולל לזיכרון ימים רבים בעז"ה.

"אולם יש המעוניינים לנצל ימים אלו גם להשלמת הש"ס בבקיות, לשם כך נועדה תכנית ההשלמה, כאשר אף היא תכנית לימוד בקצב של דף ליום, בה נלמדות המסכתות עליהם דילגו במחזור זה. כך שהמעוניינים לסיים הש"ס תוך זמן של מחזור אחד (כמו בדף היומי), יסיימו באופן זה את הש"ס.

"חשוב לציין כי גם תכנית זו מהווה חזרה, שכן המסכתות הנלמדות בתכנית ההשלמה במחזור האחד, הם המסכתות שנלמדו במחזור הקודם בהיכלי הכוללים.

"בנוסף ישנה בתכנית זו בשורה מיוחדת לכלל בחורי הישיבות ואברכי הכוללים, העוסקים בימות השבוע והזמן בעומק הסוגיות, ורוצים לקנות בקיאות בש"ס ב'יומי דפגרא'. ונמצא כי רק מלימוד ימים אלו של שישי שבת ובין הזמנים, מסיימים הם את הש"ס, חוץ מארבעת המסכתות שעליהן חוזרים במחזור השני שחסרות בתכנית ההשלמה."

לפי מה החלטתם לסדר את המסכתות, מה לומדים ומה מדלגים? "כאמור הסדרים, והמסכתות רובן ככולן, לפי סדר הש"ס. אבל הם מחולקים על ידי דילוגי מסכתות כדלעיל.

"הסיבה העיקרית לדילוגי המסכתות, היא בגלל הצורך במעבר בין נושאי הש"ס השונים משך השנים, כדי שבמחזור לימוד אחד כבר

הפעם גם אתה מצטרף!

גם אתה יכול להיות 'דרשו איד'

התקשר ובחר לך מסלול

02-5609000

הם החליטו להתכנס יחדיו בבית הכנסת 'יוג'כעס קלויז', כשבכוונתם ללמוד את ה'דף היומי' כשלאחר השיעור יאמרו 'קדיש' לעילוי נשמתו של המהר"ם שפירא, שכידוע לא הותיר אחריו ילדים, והתבטא כי 'הדף היומי' הוא אחד מבניו... לפתע נשמעה חבטה עזה על הדלת אל תוך בית הכנסת שעטה פלוגה גדולה...

וכיצד רגל משותקת הפכה לרגל מהלכת באורח פלא בזכות ה'דף היומי'?

הרה"ח ר' אשר קובלסקי שליט"א

"עֲבַדְהָ עֶרֶב אֶת הַנֶּעֱר" (בראשית מ"ד, ל"ב)

השיעור יאמרו 'קדיש' לעילוי נשמתו של המהר"ם שפירא, שכידוע לא הותיר אחריו ילדים, והתבטא כי 'הדף היומי' הוא אחד מבניו... לפתע נשמעה חבטה עזה על הדלת - - -

אל תוך בית הכנסת שעטה פלוגה גדולה, מצוידת במקלות גומי ובאלות. הם החלו להכות את משתתפי השיעור, ורובם ככולם נמלטו על נפשם, נפוצו לכל עבר. רק 15 יהודים אמיצים במיוחד המשיכו בלימוד הדף היומי תוך מסירות נפש של ממש, כשהם סופגים מכות באופן רציף, והם מוסיפים לשבת במקומם וללמוד את הדף, להשלים את המשימה היומית...

לבסוף גברה יד זדים, והם הצליחו לפזר את הלומדים בכח. אולם את רוחם לא הצליחו הנאצים ימ"ש להכריע: גם בעומק האופל ובשעת הסכנה, אותם יהודים אמיצים נלחמו על לימוד הדף היומי, לא ויתרו על העקביות בשום אופן ולנוכח כל איום!

המעשה כולו מתואר בהרחבה בספר 'בקדושה ובגבורה', יומנים משנות המלחמה שנכתבו בידי הרב יהושע אייבשיץ, ושם מוזכרים שמות היהודים האמיצים, לוחמי 'הדף היומי', אשר לבסוף מסרו נפשם על קידוש ה', והיו הדברים לעילוי נשמתם. ואלו הם: ר' יעקב זיין, ר' יוס' ביאליסטוקער, ר' ניסן יפה, ר' משה וינברג, ר' אברהם אליעזר קויאט, ר' חיים סמיאטיצקי, ר' זליג קלמנוביץ, והרבנים לנדוי, בורקה, לעוו, קוזלובסקי, אפשטיין, יעקובזון, רובם מחסידי

היה זה בחודש אלול תש"ב, בעיצומה של מלחמת העולם השנייה. בוילנא של אותם ימים שלט הקומיסר הנאצי וולף ימ"ש, אשר פיקד על העיר ופרבריה, ונחשב למושל המחוז אשר על פיו יקום דבר. ברשעותו שלא ידעה שובעה, הורה הקומיסר לאסור באיסור מוחלט התכנסות יהודים בבתי כנסת ובמקומות ציבוריים, בתואנה שההתכנסויות הללו מעבירות מחלות ומדבקות בנגיפים קשים.

הימים של שנת תש"ג עברו על יהודי וילנא בחרדה מהולה באיום קיומי. מתי מעט העזו להתכנס לתפילות, חלק מהיהודים רק 'הג'יחו' לחלקים מהן, חוששים לקחת סיכון. אולם לאחר חודש תשרי החליט הקומיסר להכביד את עולו, והורה לתלות מודעות האוסרות על כינוסי יהודים בכל רחבי העיר, זאת לצד נעילת בתי הכנסת במנעולים חתומים בחותמת משטרתית עשוית שעווה, כדי שיהיה ניתן לעקוב אם המנעול נפתח.

רוב היהודים הרימו ידיים, בצער רב ובלית ברירה. הסכנה היתה גדולה, הקומיסר הנאצי נודע בשערים ברשעותו ובאכזריותו, ומה עוד שהמשטרה הסתייעה ביהודים מקומיים שהלשינו וסייעו לשוטרים במזימתם, רח"ל. אולם קבוצה אחת של יהודים, רוח אחרת היתה עימם. 'הדף היומי', נשמת אפם, הרי חייבים להמשיך בלימוד שכל סודו הוא העקביות!

היה זה ביום ראשון, ז' בחשוון תש"ג, הוא יום ההילולא התשיעי של המהר"ם שפירא זצ"ל, מייסד ומחולל רעיון 'הדף היומי'. בפאתי הגטו התכנסה יחדיו קבוצה של יהודים אמיצי לב וגיבורי רוח, שהחליטו כי ביום הכל כך משמעותי הזה, יום השנה לפטירת הוגה רעיון 'הדף היומי', לפחות ביום הזה יש לקיים את השיעור כסדרו. אם בכל יום הם לומדים במחבוא, הרי שביום הזה יתאחדו יחדיו ללמוד את 'הדף היומי', להמשיך בעקביות הכל כך נחוצה בלימוד 'הדף היומי'!

הם החליטו להתכנס יחדיו בבית הכנסת 'יוג'כעס קלויז', כשבכוונתם ללמוד את הדף - הלא הוא דף ק"ג במסכת בבא מציעא, לסיים את פרק 'השואל את הפרה', ולהתחיל את פרק 'המקבלי', כשלאחר

סלונים, ה' יקום דמם.

אלו הם גיבורי הרוח לוחמי 'הדף היומי', אשר הוסיפו ללמוד את הדף גם בעודם סופגים מהלומות והם ממשיכים לעסוק בלימוד הדף בפנים מאירות.

נס מהלך בשיעור הקבוע!

רחוב סוקולוב בבני ברק, בית הכנסת 'כתב סופר'. מדי ערב, כמה דקות לפני השעה 9:00, מתכנסת במקום קבוצה של תלמידי חכמים וקובעי עתים, לשיעור 'הדף היומי' אותו מוסר הגאון רבי ניסן גולדברג שליט"א, ר"מ בישיבת 'אור ישראל'. השיעור נמסר במשך שעה, כאשר כל המשתתפים שמים אוזנם כאפרכסת, מתנתקים מההמולה הנושבת בחוצות, מתעלים מעל החורף הסוער או הקיץ המהביל, ושוקעים אל תוך דף הגמרא האהוב, מתחברים לדף היומי. אחד המשתתפים הוותיקים בשיעור, הוא ר' יצחק חמוי הי"ו, אשר משתתף בשיעור בקביעות ובמסירות מדי יום ביומו, גם כאשר... היה זה לפני שנים ספורות. ר' יצחק התנדב לפקח על עבודות הריסה ובניה במבנה חינוכי בעיר, ונהג הטרקטור לא שם לב למיקום המדויק בו הוא עומד, ו'השליך' קיר גבוה היישר על ר' יצחק. בניסי ניסים הצליחו כוחות ההצלה לחלצו מבין ההריסות, והוא הובהל לבית החולים במצב קשה.

במשך כחצי שנה היה ר' יצחק מאושפז בבית החולים, מנותח שוב ושוב, כשהרופאים מנסים לאחות את השברים ולהשיב את גופו למצב תקין ככל האפשר. הוא חווה ייסורים קשים ונוראים אשר אי אפשר לתארם, והתחזק באמונה ובביטחון 'כי את אשר יאהב השם יוכיח'. לאחר כמחצית השנה של שהות רציפה בבית החולים השתחרר לביתו, כשרגלו האחת משותקת, רגלו השנייה בקושי יכולה לנוע עקב כאבים עזים, והוא נדרש לשוב ולהתייצב לביקורות, ניתוחים וטיפול פיזיותרפיה.

מיד עם הגעתו לביתו, הדבר היחיד שהיה ברור לו הוא שהינו חוזר לשיעור הדף היומי. הניתוק בן מחצית השנה מהשיעור - היה עבורו קשה מספיק, לבטח יותר קשה מהמאמץ הכביר שהוא נדרש אליו כדי להגיע לשיעור החל מעכשיו. אם בעבר היה עליו לקום מהכסא, לרוץ במדרגות ולהגיע לשיעור תוך דקות - הרי שעכשיו הוא נכה וחצי משותק, וההשתתפות בשיעור דורשת ממנו מאמץ איתנים, זמן ממושך, וגם כאבים לא פשוטים...

אולם לא איש כר' יצחק יאמר נואש. מדי ערב התאזר בגבורה, ובשעת ערב מוקדמת החל להתארגן ליציאה. הירידה במדרגות מביתו, הדרך לבית הכנסת, ההגעה עד למקום השיעור. כל סעיף כזה ארך זמן ומאמץ רב, ור' יצחק היה מוכן להקדיש את כל המאמץ הזה - ובלבד שיוכל להשתתף בשיעור!

חבריו של ר' יצחק קיבלו את פניו בהערכה מהולה בהפתעה. היטב ידעו את העובר עליו, חלקם אף ביקרו אותו בבית החולים, והיטב הבינו כי מדובר עבורו במאמץ עילאי - כמעט על אנושי - לצאת מהבית ולבוא לשיעור. מכאן נבעה ההפתעה שלהם למראה הופעתו, ומכאן גם ההערכה הרבה שרחשו לו - על מסירות הנפש

שהובילה אותו לשוב לשיעור, למרות מצבו הרפואי, נכותו הקשה, הרגליים שאינן מתפקדות...

במשך חודש ימים התמיד ר' יצחק בהגעתו לשיעור, וביום ה-31 הופתעו שכניו להתעורר לקול צעקות רמות, שנשמעו מכיוון ביתה של משפחת חמוי. הם ידעו כי מצבו הרפואי של האב אינו מהמשופרים ולפיכך נבהלו, אלא שאז נדהמו לגלות:

הצעקות היו קריאות שמחה, שבני המשפחה פשוט לא הצליחו לכלוא בליבם. בניגוד לכל הסיכויים, למרות תחזיות הרופאים הפסימיות, בחלוף שבועה חודשים מאירוע הנפילה הוא - ר' יצחק חש דם זורם באצבעות רגליו, הוא הצליח להניע אותן כאחד האדם! בני המשפחה הופתעו, השכנים לא האמינו למראה עיניהם, וגם הרופאים שקיבלו אותו בשעת בוקר העניקו לו את הכינוי 'נס רפואי מהלך'. 'לא היה לזה כל סיכוי, אין לזה הסבר!' - הסביר הפרופסור הבכיר במחלקה האורטופדית, 'הרי רגלו היתה משותקת, בכלל לא זרם דם בעורקים. איך פתאום בשעת לילה החל הדם לזרום בעורקים שכמעט יבשו? כיצד קרה הדבר שתוך כדי שינה האיש כמעט הבריא לחלוטין?!' - תמה הפרופסור בקול, והכניס את ר' יצחק לסידרת בדיקות מקיפות...

אך גם בסוף סידרת הבדיקות, התברר שפשוט קרה כאן נס, נס פלאי של ממש. רק ביום האתמול רגל אחת היתה משותקת לחלוטין והרגל השנייה היתה מיוסרת וכאובה, ולפתע פתאום הרגליים שבו לתפקד. עוד ניתוח אחד או שניים - ור' יצחק יוכל לשוב ולהלך כאחד האדם!

הם מיהרו לקבוע לו תור לניתוח, ובלילה שלפניו ביקש ר' יצחק מחברי השיעור להתפלל למענו. ויהי בבוקר, בבואו לבית החולים לקראת הניתוח, לפתע פתאום התבלבלו הרופאים, פשוט הסתחררו מתוצאות הצילומים שנגלו לעיניהם. התברר כי הניתוח פשוט מיותר, ר' יצחק מהלך כצעיר ובריא, רגליו נשמעות לו בקלילות!

את מה שהרופאים הגדירו 'נס רפואי מהלך', ר' יצחק מגדיר 'נס של הדף היומי'. הנה כי כן, חודש בדיוק לאחר שובו לשיעור היומי הקבוע בדף היומי - בעיותיו הרפואיות החלו לחלוף כבאורח פלא, ובתוך תקופה קצרה הן פשוט נעלמו, והוא חזר לאיתנו כמימים ימימה!

את סיפורו של ר' יצחק ניתן לקרוא בספר 'עלינו לשבח', וללמדנו בא: ה'דף היומי', לא רק שהוא מתנה יקרה שכל אחד מאיתנו זכאי להעניק לעצמו כחוויה רוחנית יומית קסומה ונעלית, הוא גם מפתח פלא ליכות בישועה נכספת, כי התורה כוללת את כל הטובות שבעולם. וככל שמתחברים לתורה ביתר שאת, וככל שמתמסרים לקביעות עתים לתורה, וככל שמתאמצים כדי להתמיד בשיעור הדף היומי - כך זוכים שהדף היומי פותח לנו שער, מרעיף עלינו שפע ברכה.

בכל יום ניתן להצטרף, ועכשיו - זה הזמן המתאים, המועד הטוב ביותר. עכשיו, בפתחו של מחזור לימוד חדש, כל אחד מאיתנו יכול להצטרף ללימוד הדף היומי, ליכות במפתח הפלא שנקרא דף גמרא מדי יום יום. זה מרומם את הנפש, משדרג את הלו"ז היומי עשרת מונים, מעניק לנשמה היהודית שלנו מתנה, וגם פותח לנו שערים לישועות גדולות!

באמצע דרך מהירה החליט הנהג הגוי כי נסיעה זו אינה מתאימה לו, ופקד עליו לצאת מהמונית. כל תחנוניו של ראש הישיבה שאינו מכיר כלל את המקום, ושלפחות יסיע אותו למקום יישוב ולא יזרוק אותו כך באמצע שום מקום, לא הועילו; הנהג התעקש ואף איים באיומים לא נעימים שיירד בזריזות מהמונית

הצ'ק שחזר וגרם לזכייה גדולה בלוטו

חודש אחד שכח בעל הגמ"ח מסיכום זה והפקיד את הצ'ק. מצב חשבון הבנק של הלווה, שגם כך היה בכי רע, החמיר עוד יותר בעקבות פדיון הצ'ק והוא נחסם לאשראי... פעם אחת בליבה של נסיעה ארוכה הוצרך הלווה למלא דלק ברכבו, אך כשהגיע לתחת הדלק נזכר כי כרטיס האשראי שלו חסום באשמתו של בעל הגמ"ח. 'מה אעשה?', הרהר הלווה, 'אצטרך לבלות כאן כל הלילה עד שיאיר הבוקר ואמצא עצה להיחלץ מכאן...?!'. בצר לו משמש בכל כיסיו ובכל התאים במכונית, עד שבסייעתא דשמיא קיבץ מכאן ומשם עשרים ושלושה דולר. בעשרים מהם מילא את מיכל הדקל שלו, ובשלושה הנותרים שכנע אותו המתדלק כי יקנה כרטיס לוטו. הוא קיבל את הצעתו למרות שלא היה רגיל בזאת, ואכן כרטיסו זכה ב'50 אלף דולר', מלוא הסכום שלווה מהגמ"ח...

או אז הבין הלווה, שלא הפקדת הצ'ק ע"י בעל הגמ"ח היא זו שגרמה את חסימת האשראי ואת העיכוב בתחנת הדלק, אלא רצונו של הקב"ה לזכות לו 50 אלף דולר היא זו שגרמה להפקדת הצ'ק... ראש ישיבה מארץ ישראל, ששיבתו נקלעה לקשיים כספיים, נסע בעצת רבותיו לארצות הברית להתדפק על דלתות נדיבים ולבקש מהם לתמוך בישיבה. לא קלה היתה עבורו הנסיעה. היתה זו גלות של ממש, ארץ זרה

הרב ישראל ליוש

"וַעֲתָה לֹא אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי הִנֵּה כִּי הָאֱלֹקִים..." (בראשית מ"ה, ח')

שלוש פעמים אומר יוסף לאחיו כי לא הם אשר שלחו אותו למצרים אלא האלוקים. כפלות מכופלת זו טעונה ביאור! ה'אור החיים' הק' מבאר, שבפעם הראשונה התייחס יוסף למעשה המכירה ממבטם של האחים, וממשיל זאת לאדם שפעל כדי לתקן דבר ונמצא מקלקל, הלוא יחר אפו על אשר גרם לעצמו. כך אמר יוסף לאחים: אל תתעצבו על שבמעשיכם גרמתם לעצמכם להתגלגל למצרים, ותחת כוונתכם להיפטר מבעל החלומות הרי אתם משתחוים אליו ומגשימים את חלומותיו, כי "למחיה שלחני אלוקים לפניכם", ורק טוב נגרם ע"י מעשיכם. עתה, לאחר שיוסף הרגיע את אחיו על תוצאות מעשיהם, הוא עובר לדבר על המעשה ממבט עיני המאמין בהשגחה עליונה, ומלמד את אחיו פרק באמונה: אתם סבורים כי המכירה שלכם היא זו שגרמה לירידתי למצרים. אך האמת אינה כן, אלא כבר נגזרה גזירה שיהיה רעב בארץ במשך שבע שנים, ולשם כך שלח אותי ה', "לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה". "ועתה", מסכם יוסף, אחר שידענו שגזירה של רעב קדמה לירידתי למצרים, מבינים אנו כי "לא אתם שלחתם אותי הנה כי האלוקים..."

סיפורי השגחה רבים חווה כל אדם על בשרו בכל עת. אלו אשר ישימו על לבם יראו את יד ה' מכוונת ומפעילה את פעולותינו בכל צעד ושעל. אך ישנם סיפורים שההשגחה הפרטית בהם ניכרת לעין כל, ומאורעות אשר בתחילתם נראו כגזירות נוראיות, הפכו במהרה לבשוורות משמחות. שניים מני רבים סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א:

'50 אלף דולר' סכום רב זה לווה אדם מבעל גמ"ח. הם סיכמו שהוא יפרע לו את הסכום בתשלומים במזומן מדי חודש בחדשו, וכעירבון הפקיד צ'קים כמספר חודשי הפירעון. בעל הגמ"ח לא היה אמור לפרוע את הצ'קים אלא אם כן יתעכב הלווה מלשלם את התשלום החודשי במזומן.

ומנוכרת, וגעגועיו למשפחתו ולתלמידיו גברו, בעיקר מפני שהצלחה בגיוס הכספים לא האירה לו פנים, בלשון המעטה. ערב אחד עלה על מונית בדרכו לבית אחד הגבירים, וציפייה ותקווה גדולה היתה לו מהפגישה עם גביר זה. באמצע דרך מהירה החליט הנהג הגוי כי נסיעה זו אינה מתאימה לו ופקד עליו לצאת מהמונית. כל תחנוניו של ראש הישיבה שאינו מכיר כלל את המקום, ושלפחות יסיע אותו למקום ישוב ולא יזרוק אותו כך באמצע שום מקום, לא הועילו. הנהג התעקש ואף איים באיומים לא נעימים שיירד בזריזות מהמונית.

קשה לתאר את הרגשתו של ראש הישיבה. עומד לבד באמצע כביש מהיר, אף קרן אור קלה לא היתה מסביבו שתשים אליו את מבטו ותקוותו. ברגעים הקשים הללו נזכר במשפחתו שהוא כה מצפה כבר לפגוש, תמונות מהווי הישיבה עברו במוחו והגבירו את געגועיו ורצונו כבר לשוב לביתו ולישיבתו.

ופתאום הוא רואה מרחוק שלט שמודיע כי בית קברות העירוני נמצא בסמוך. הוא התקרב לבית הקברות בתקווה שאולי שם ימצא מישהו שיוכל לעזור לו. כשהגיע לשם נקלע להלוויה עם מעט מאוד

משתתפים, ומפני כבוד המת נשאר שם עד תום ההלוויה. בתום הקבורה ניגש אחד האנשים לכל משתתפי ההלוויה וביקש ממנו להזדהות בפניו ואת מספר הטלפון שלהם. הוא לא הבין מה פשר הבקשה המוזרה, אבל הוא מסר לו את הפרטים. 'מה יש לי להפסיד?', הרהר.

לאחר שחזר אל העיר, בתחושת צער, כאב ואכזבה על הפגישה עם הגביר שהוחמצה, נשמע צלצול ממכשיר הטלפון שלו, מעברו השני של הקו היה זה אותו אדם שרשם את שמו ופרטיו בבית הקברות: "המנוחה שהשתתפת בהלווייתה", אמר לו האיש, "כתבה בצוואתה לחלק את ממונה לכל מי שישתתף בהלווייתה, היכן אוכל לפגוש אותך כדי להעביר לך את ההמחאה...?".

ההמחאה הגדולה שקיבל שימחה אותו מאוד והאירה את מצב רוחו, אך יותר מכל היא חידדה בפני ראש הישיבה את הידיעה ש'כל מה שה' עושה הכל לטובה', ולא לחינם הוא זרק אותו ליד בית הקברות, ולמרות שזו הייתה נראית גזירה נוראה אך טוב יצא ממנה...

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

המשך מעמוד 11 | כ"ק מרן אדמו"ר מביאלא שליט"א

לימוד התורה לשמה על ידי הצדקה הרוחנית שפועל ועושה בזה. וכמו שאמרו חז"ל בגמרא ברכות [ח]. בגודל מעלת תפילת הציבור: 'מאי דכתיב ואני תפילתי לך ה' עת רצון אימתי עת רצון בשעה שהציבור מתפלל רבי יוסי ברבי חנינא אמר מהכא כה אמר ה' בעת רצון עניתיך רבי אחא ברבי חנינא אמר מהכא הן אל כביר ולא ימאס וכו', וגדול זכות הרבים באופן נורא, ולכן אפילו אם זה באופן של לא לשמה, אין לנו כח לשער גודל ההשפעה לטובה בכל העולם כולו כאשר ציבור לומד תורה באופן של להבין ולהשכיל, שזה פועל לטובה. והנה בסיום מסכת ב"ק [ק"ט:ט] איתא ברש"י: 'מתא מחסיא - מקום בהמות הוא וצריכין למרעה טוב'. והמהרש"א נתקשה למה כתב רש"י מרעה טוב, ולא כתב תיבת 'מרעה' בלבד, וכתב: 'שאפשר שנתכוון רש"י לסיים בדבר טוב', עיי"ש מה שהאריך. דהיינו שסיום המסכת צריך שיהיה בדבר טוב, וזה משפיע לטובה.

ובודאי אם כן כאשר אנו עומדים כעת בסיום הש"ס, ומסיימים בדבר טוב בעזרת ר' דוד היקר שיחי', שהשתדלו הלומדים להבין היטב את התורה שלמדו, סיום זה הוא גדול עד מאוד, ואם על מסכתא אחת אמרו שזה 'יומא טבא לרבנן', בודאי שבסיום הש"ס כולו יש 'יומא טבא גדול לכולא רבנן לכלל ישראל בכל מקומות מושבותיהם בעת שמסיימים את הש"ס, והוא זמן גדול מאוד.

והשי"ת יעזור שמן היומא טבא הזה יהא נשפע שפע טובה לכלל ישראל בכל העניינים, ברוחניות ובגשמיות בשפע ברכה והצלחה לכלל ישראל, ושנזכה כבר לאורו של משיח במהרה בימינו אמן.

מושבתייהם של כלל ישראל, דהרי ישנם עוד עשירים אחרים שעוזרים לישיבות ומסייעים ללמוד תורה, אבל הטענה שלהם שבוה הם יוצאים ידי חובתם במצוות תלמוד תורה, וכמו שיש בפוסקים 'הסכם יששכר וזבולון', אך ר' דוד שיחי' הוא כפי ששמעתי יהודי ת"ח שקובע עיתים לתורה, ועכ"ז הוא משקיע בארגון הגדול הזה. ונראה שטעמו הוא, שאינו מסתפק במה שהוא בעצמו לומד תורה, אלא הוא משקיע ומסייע ללמוד תורה על ידי הארגון הגדול 'דרשו', דהנה ידוע שיסוד לימוד התורה וקיום המצוות צריך להיות באופן של 'לשמה', ללא כל כוונות של רווח עצמי כידוע. אך דבר זה הוא קשה עד מאוד, ולא כל אדם זוכה לזה, כי זה קשה מאוד לזכות ללמוד תורה לשמה.

ונראה העצה לזה, על פי מאמר הבעש"ט הקדוש זיע"א שאמר שישנם שני מצוות שאף אם עושים אותם שלא לשמה, מכל מקום זה נחשב לשמה. והם: טהרת המקוה, ונתינת צדקה. והטעם הוא כיון שב' אלו המצוות תכלית המקוה מהם הוא העיקר, דהיינו הטהרה מחמת הטבילה במקוה, ושיהיה לעני די מחסורו אשר יחסר לו. ואם כן כיון שסוכ"ס נעשה התכלית שצריך לצאת מזה, לעזור ליהודי, ממילא אפילו שלא לשמה נחשב בקיום מצוות אלו.

ויוצא מזה שעל ידי הפצת התורה שנעשה בכל העולם, הרי בזה מקיימים מצוות צדקה רוחנית, וזוכים להרביץ בזה תורה ברבים, שאין לנו השגה להבין את גודל הדבר, ולכן כל כך חשוב הדבר שנעשה על ידי ארגון 'דרשו', כיון שזוכה ר' דוד על ידי זה למעלת

במה ניתן לחזק את האשה העומדת במסירות כה רבה ליטול על שכמה כל עול הבית בגפה?

ת. על האשה לדעת שגזירת הקב"ה "בעצב תלדי בנים" כוללת בתוכה גם עול גידול הבנים. ובימינו נתפשטה יותר לכלול בחלק גם פרנסת הבית. אמנם כל טרחתה בעניינים אלו טובה היא לה, שבזכות מעשיה ייטיב לה הבורא ית' בכלל ענייניה. וככל שהקשיים גדולים יותר כך הסייעתא דשמיא גודלת בהתאם.

לא אחת ניגשים אלי בשאלות על אשה שאומרת שיש לה שניים או שלושה בנים והיא חשה בקושי גידולם, ומה לה לבקש ילדים נוספים... ותשובתי שגורה, שאם הקב"ה קבע כי "בעצב תלדי בנים" אין הבדל כמה ילדים יהיו לה, כי אם נגזר עליה כך וכך סבל, אם לא תקבל זאת מחמת הולדת וגידול הילדים עצמם אזי תיתקל בקשיים אחרים להשלים חוב הסבל באופנים שרק יקשו עליה ואין בצדם מתן שכר כמו בגידול ילדים, שמעבר לקושי הרי כמה שמחה וטובה הם מביאים להוריהם. כך שלא תרויח דבר ממניעת הילודה. וכבר ראינו כאלו שהתחכמו בזה ולפתע תקף אותם חולי או צרה אחרת ל"ע שהטרידו מנוחת לבם, כך שאין עצה ואין תבונה נגד ה'.

ואם תבין האשה אמינות העניין ותיאות ליטול על שכמה את הנצרך עבודה, תסגל לעצמה כלים נאותים לעבור את המשוכה ביתר קלות, וכל השפע שניתן לה משמיא יהיה אך בעזרתה באופנים שלא פיללה עליהם כלל.

וכאן המקום להזכיר את מוסדות החינוך בימינו, שב"ה אכשר דרא ובמוסדות החינוך לבנות ישראל מגדלים ומרוממים דמותה של בת יהודיה כשרה, שתדע ותבין לקראת מה היא צועדת לחייה הבוגרים, והחוסן הזה מחשל את אותן בנות בגדילתן כשהן באות לבנות את ביתן, עד כי ניתן להשתאות ממסירותן וחפץ לבן להקים בית אמת של תורה ברוח ישראל סבא, ולגדל בניהן לתורה.

לא אחת ניצבת האשה גם בקשיים המלווים את דרכה, כיצד תתמודד עם כך?

ת. אין ספק שחוב גדול מוטל על הבעל לחזק את אדני הבית, והאשה

היא עיקרו של בית. ובהיות שבדורנו נוטלות הנשים עול שבעיקרו היה של בעליהן, ובכך הן מאפשרות להם להשקיע רוב עתותם בתורה ועבודה ה', לכן יש לו לבעל לחוש הכרת טובה עצומה להן על כך ולסייע בעדן בכל מה שרק ניתן באפשרותו. ועלינו להכיר בערכן המופלא ולדעת כי "בזכות נשים צדקניות עתידים להיגאל" נאמר על דורנו אנו. כשרואים אנו במסירותן המופלאה של נשות ישראל בימינו בכל אתר ואתר, מסירות שאין לה אח ורע, היא היא הדרך לקירוב הגאולה שיחיש ה' גאולתנו.

ודבר חשוב נוסף על הנשים לדעת: שאם הן טורחות ומשקיעות במטרה אמתית כדי שבעליהן יוכלו להגות בתלמודם כל היום, אף אם נתרשל הבעל בלימודו אין חלק האשה נגרע ונפגם כמלוא נימא, כי הלוא הן מקיימות חובתן במושלם וכוונתן שלמה, ולזה הקב"ה מצרפה למעשה בתכלית השלמות ושכרה גדול בזה ובבא.

וידוע המעשה שהיה עם רבינו הגר"ח זוננפלד זי"ע, שהתבטא פעם לרעייתו הצדקנית באומרו שאם יזכה הוא למקום טוב בגן עדן אין ספק שיהיה הדבר אך ורק בזכותה, שהרי היא שהשקיעה כל כוחה ומרצה שיוכל להגות בתורה, ולכן בוודאי תקבל מלוא שכרה ותזכה למקומה הראוי והנכבד לה בגן עדן, "ואילו אני, שהתרשלתי ולא קיימתי תפקידי כיאות, לבטח לא יחפצו לתת לי מקום מעולה שכזה בגן עדן. אך אז עזרתי מבית שכה סייעה עמי כל השנים תתייצב בבית דין של מעלה ותבקש בעד נפשי, באומרה: 'איזו שמחה היא לי לשבת במקום מעולה שבגן עדן כשבעלי אינו יושב עמי אלא במחוזות אחרים'. וכך בזכותה אוכל גם אני לזכות לישב עמה בגן עדן במקום מעולה".

סיפור זה מראה נכוחה את שכרה העצום של האשה בהשקעתה ועזרתה בנשיאת עול הבית במתכונת ולמטרה זו. ואין ספק שאם תשכיל האשה להכיר ברום ערכה ופועל מעשיה וטרחתה, יקל עליה ליטול זאת על עצמה ותזכה להיות שותפה אמתית בעליית בעלה במדרגות הרוחניות.

(קטעים נבחרים מתוך החוברת 'נשים במאי זכין')

המשך מעמוד 22 | יעקב א. לוסטיגמן

משתתף: "אין בפי מילים לתאר את ההתרגשות", הוא אומר, "הזרוע השמאלית שלי כבר כואבת מרוב צביטות שהיא ספגה מידי הימנית בשעתיים האחרונות, רק כדי לוודא שאני לא חולם.

"אני לא יודע איך להתחיל לספר מה כל כך ריגש אותי במעמד המיוחד הזה, אבל אני יכול לומר לך דבר אחד: לי ברור כעת במאה אחוזי ודאות, שכל מי שנמצא כאן, יוצא מהמעמד המיוחד הזה כשבלבו חשק עז להצטרף ללומדי 'הדף היומי', ולהשתתף בסיום הבא לא רק כאורח או במקרה שלי כעובד ב'דרשו', אלא גם כיהודי שמסיים את הש"ס, לאחר שחזר עליו ונבחן מדי חודש בחודשו.

החשק הזה מקנן גם בלבי, והלוואי שיהיה לי שכל וסייעתא דשמיא לממש אותו ולבצע את זה בפועל".

בעודנו משוחחים, כבר מסתיימת לה המצגת המיוחדת שהוקרנה בסוף האירוע. אפשר כבר לראות כמה מהמשתתפים כשהם קמים ופונים למהר לתחנות האוטובוס, כדי לתפוס את האוטובוסים האחרונים היוצאים מעיר הקודש אל מחוז חפצם. אבל רוב רובם של המשתתפים עדיין עומדים על מקומותיהם רוקדים ושרים לכבודה של תורה, ממאנים לעזוב את המעמד ההיסטורי, ומנסים בכל כוחם להמשיך ולהיאחז ברגעים המיוחדים הללו. אשרי עין ראתה כל אלה.

- "ב"ה סיגעט תש"ב לפ"ק אור ליום א' וארא

עכשיו התחלתי ללמוד מסכת זו בעזרת השם הגדול והנורא פעם שנית, ומי יתן יהי' שאזכה להיות תחת צל קורתך, ללמוד ולסיים מסכת זו, כי במצוק העתים הללו לדאבון נפשינו אין אדם יודע מה ילד רגע".

אצל אותו יהודי יקר הבקשה בסימנה של מסכת - "כשם שעזרתני לסיים מסכת זו כן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם וללמוד וללמד..." מקבלת משמעות אחרת.

ובסיום מסכת נזיר, כשסיים רבי יעקב את המסכת רושם הוא בתוך שורות הגמרא בין "ורב שלום בני"ך" המסיים את מסכת נזיר, לבין הבקשה המיוחלת "הדרן עלך מסכת נזיר", את המילים הבאות שממייסות את הלב:

"ב"ה אודה לך בכפלים על שזכיתי היום פעם שנית לסיים מסכת נזיר, אבל אבקש סליחה מרבון העולמים למחול לי על מה שלא למדתי מסכת זו בעיון כמו שאר המסכתות, כי לדאבון נפשי במצוק העיתים הללו כשישראל נרמסים תחת הרשעים בעפר האדמה, לא היה ביכולתי לצמצם את החושים..."

בתחילת לימודו את מסכת סוטה, לצד רישומו אודות לימודו הראשון במחזור הלימוד של הדף היומי: "היום הזה ח' ימים בחודש אייר א' אחרי תרצ"ג התחלתי ללמוד מסכת סוטה, אקוה שגם מכאן ולהבא

יהי' הי"ת לי בעזרי שאזכה לסיים במהרה מסכת זו בלי ביטול...", רושם רבי יעקב את קורותיו בלומדו את המסכת בפעם השניה, בהיותו בגיא צלמות:

"ב"ה ל"ג בעומר תש"ב סיגעט

ביום זה זכיתי להתחיל מסכת זו פעם שנית, ואודה ה' בכל לבב בעבור מתנה גדולה כזה. יעזור לי השי"ת שאזכה להיות בביתי מתוך שלום ושלווה ואזכה ללמוד ולעשות מתוך פרנסה והרחבה, והעושה שלום במרומיו הוא יעשה שלום על כל הארץ, ונלמד במהרה, כי במצוק העתים הללו והרדיפות שנפלו על ישראל לדאבון נפשינו חיל ורעדה יאחזון בכל רגע ורגע... הצעיר והשפל הכותב בלב נשבר ונדכה

יעקב ב"ר ברוך ריעדנץ..."

כהרגלו במסכתות הקודמות, רשם רבי יעקב ברטט עלי נייר את רשמיו בהודאתו ליושב במרומים עם הגיעו לסיום המסכת... אך בסיום מסכת זו - מסכת סוטה - לא רשם רבי יעקב דבר. נדמה כי למרות עוז תעצומותיו ורצונו החד לסיים וללמוד את הדף היומי כולו, ולהגיע לסיום הש"ס כולו, לא זכה לכך ככל הנראה, ונעקד על קידוש ה' יחד עם רבבות מאחיו ואחיותיו, גיבורי החיל, הי"ד. אשרי העם שככה לו. אשרי העם שתורתו נוסכת בו חיי נצח.

המשך מעמוד 7 | הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א

ואני לא שמעתי מאומה..."

בשבת הקרובה עלה הרב לתורה ל'שלישי'. כמנהגו תמיד נשאר על יד התיבה במשך הקריאה כולה. לקראת 'שישי' כבר נעמד גרונם במקומו, מוכן ומזומן לעלייה 'שלו'...

הרב, שהיה איש אמת, הזדקף במקומו והכריז: "אתה הוא גרונם הרשע שכולם רועדים מפניו? הלוא כתוב 'לא תגורו מפני איש'. חייב להיות כאן משפט צדק! איך ראוי לעלות לתורה, ואם כך - לא תעלה!"

הרב היה תקיף בדעתו, ובתקיפותו כי רבה סטר על פניו. גרונם קצף מזעם. הוא לא התכוון לוותר, כמובן. יצא מבית הכנסת, נחוש בדעתו להשיב לרב מנה אחת אפיים.

האנשים בבית הכנסת רעדו מרוב פחד ואימה. מי יודע מה יעולל כעת?

אולם חלף יום ועוד יום, ודבר לא קרה...

באחד הימים הגיעה משלחת של שני אנשים מכובדים, בעלי זקנים ארוכים, להזמין את הרב, שהיה מוהל מומחה, לערוך להם למחרת ברית מילה בכפר רחוק שבו התגוררו.

הרב נענה לבקשתם בחפץ לב, ומיד למחרת השכים קום, לקח אתו את משמשו, ושניהם נסעו לאותו כפר מרוחק. הם יצאו מוקדם כדי שיסיפיקו להגיע עוד לפני שתשקע השמש. לאחר נסיעה ארוכה הגיעו לשם, וכשראו מרחוק את גרונצ'י הבינו שנפלו בפח שטמן להם.

הוא התקרב אליהם יחד עם קבוצת אנשים גדולה. כולם היו בריזנים ואחזו בידיהם גרזנים. הם התקרבו אל הרב בעיניים רושפות שנאה וזעם.

העגלון החל לרעוד כלו. "כבוד הרב, מה עושים כעת?". הוא עצם את עיניו, ודמיין את התסריט הנורא מכל מתחולל.

כשלא שמע שום קול פקח את עיניו, והנה הבחין בדבר פלא. גרונצ'י ניגש, השליך את הגרזן שבידו, ונפל לרגלי הרב: "רבינו, חטאתי, חטאתי, אני הרשע, ואני מתנצל ומבקש שייתן לי דרך תשובה".

אמר הרב: "מבין אני כי אין כאן ברית. רציתם רק להביא אותנו לכאן... בוא ר' גרונם, עלה לעגלה ותחזור אתי הביתה", ושניהם חזרו.

בהזדמנות הראשונה בירר המשמש: "האם מעשה נסים אירע כאן?". אמר לו הרב: "היודע אתה איך הצלחת? באותו רגע שבו הבחנתי בגרונם בא אלי לרצחני נפש, התמלאתי עליו ברחמים גדולים, ואמרתי: 'ריבונו של עולם, אני אוהב אותו. כל מה שעשיתי לו לא נבע משנאה, ההיפך - כוונתי הייתה לטובתו, כדי לקלף ממנו את הרע שיש בו. ריבונו של עולם, אני אוהב אותו באמת, אני אוהב אותו!'".

מיילאתי את לבי בכל כך הרבה אהבה אליו, וברגע שכך עשיתי - מיד הסתלקה כל שנאתו. אהבתי נגעה ללבו, וגם הוא התמלא באהבה גדולה אלי".

ומה אירע כתוצאה מכך? הוא עזב את דרכיו הקלוקלות, התחטא לפני ה' ונעשה ר' גרונם, יהודי לשם ולתפארת.

(מתוך הספר 'משכני אחר'ך')

תינוק הזקוק לאכילת חמץ בפסח - היכן יאכל את החמץ? האם מותר לישראל לרכוש חמץ בפסח עבור גוי בכספו של הגוי? סדר ההכשרה של כיור חרסינה לפסח

אבל באקראי מותר, ובתנאי שניקוהו והדיחוהו היטב.

- כיור חרסינה שנבלע בו חמץ, סדר הכשרתו לפסח הוא כך: יש לנקות את הכיור, ולמנוע מגע של מאכל או משקה חם בכיור למשך 24 שעות (לכתחילה), ולאחר מכן לערות מים רותחים על פני כל הכיור, ולהניח בתוך הכיור קערה המיוחדת לפסח שתשמש ככיור.
- מעיקר הדין מותר להשתמש בכלי חמץ לחימום מים לרחיצה, כביסה, וכיוצא בהן. אולם, למעשה, כלי המשמש לאכילת חמץ - יש להצניעו, ואין להשתמש בו בפסח כלל.
- כלי המשמש לחמץ צונן בלבד, ולא השתמשו בו כלל לחמץ חם, באופן שלא בלוע בו חמץ - מעיקר הדין מותר להשתמש בו בפסח, אך נהגו שלא להשתמש בו.
- מותר להשהות ברשותו כלי חמץ בפסח, ואין חובה למוכרם לגוי, אך חובה להצניעם במקום שלא משתמשים בו בפסח, ולסגור את המקום באופן שימש כתזכורת לאיסור החמץ.

הלכות שונות

- אסור לישראל לומר לגוי לעשות מלאכה בשבת, משום שהגוי העושה על פי דיבורו של ישראל, נחשב כשליחו לעשיית המלאכה, ומשום שנאמר לגבי השבת: "וְכַפַּרְתָּו מִעֲשֻׂוֹת דְּרָכָיו מִמִּצְוַת חֻמָּתוֹ וְדָבָר דְּבָר". ומאחר ואחד הטעמים לאיסור אמירה לגוי הוא שהגוי נחשב כשליחו של ישראל, אסורה האמירה לגוי בכל איסורי התורה.
- כלי מתכת חדשים שמשחו אותם בשומן מן החי בשעת ייצורם, שהוא טָרֵף - חובה להגעילם לפני השימוש. ויש שהקלו שלא להגעיל כלים חדשים כלל, מחמת שבשעת משיחתו השומן כבר 'פגום'.

הנאה מחמץ ושימוש בו בפסח במקרים מיוחדים

- תינוק חולה - אף בחולי קל - הזקוק לאכילת חמץ בפסח - יביאווהו לביתו של גוי, והגוי יאכילנו. ואם הדבר אינו אפשרי, יביא הגוי את החמץ לבית התינוק ויאכילו שם.
- חולה הזקוק בפסח לתרופה שמעורב בה חמץ, אשר יש סכנה בהימנעותו מנטילתה, ורוכש את התרופה בפסח - אם הוא מכון שלא 'לזכות' בתרופה, ואף אינו משלם עבורה בפסח - יש אומרים שאינו צריך לדקדק ולרכוש רק את הכמות המדויקת הנדרשת לפסח.
- ישראל שיש בבעלותו חנות המוכרת מוצרי חמץ, ומכרה לגוי לפני הפסח כדין, ובפסח עצמו אירע שישראל אחר הזדדק לחמץ שבחנותו לצורך פיקוח נפש - אף אם מכר לגוי את החמץ במחיר קמעונאי, ראוי שימכור עתה לישראל במחיר סיטונאי.
- אסור ליהודי לרכוש חמץ בפסח עבור גוי, אף בכספו של הגוי.

- ב'איסורי הנאה' ישנו כלל שאם האדם 'רוצה בקיומו' של הדבר האסור - נחשב בכך כנהנה ממנו. וכמו בכל איסורי הנאה, גם בחמץ יש איסור 'רוצה בקיומו'. גרעין חיטה שלתתוהו במים וכתבו עליו כיתוב אומנותי כלשהו, ובעליו הניחוהו במקום הפקר, כדי שלא ימצאוהו אדם במשך ימות הפסח - הרי זה אסור, מפני שהוא רוצה בקיומו של החמץ.

שימוש בכלי חמץ בפסח

- כלי שבלוע בו חמץ ולא הוכשר, אסור להשתמש בו בפסח אף למאכלים צוננים בלבד, מחשש שמא יטעה וישתמש בו גם למאכלים חמים. וכך הדין גם בכל כלי שבלוע בו איסור, ואפילו איסור דרבנן. איסור זה הוא דווקא בשימוש בקביעות,